

บทที่ 6

สรุปและเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์เพื่อสรุปทางเลือกโครงข่ายทางจักรยานที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับเทศบาลนครยะลามากที่สุดทั้งสองทางเลือกที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 5 นั้น พร้อมทั้งเสนอแนะแผนการจัดการพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานอย่างมีประสิทธิภาพ ในตอนท้ายจะเป็นการสรุปและประเมินผลจากการศึกษาของแต่ละบทและข้อจำกัดที่พบจากการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อเนื่องอื่น ๆ ต่อไป

การวิเคราะห์ทางเลือกของโครงข่ายทางจักรยานที่เหมาะสมสำหรับนำไปพัฒนาในเขตเทศบาลนครยะลา ใช้การวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีและเทคนิคคอมพิวเตอร์ Space Syntax เพื่อวิเคราะห์ค่าระดับการฝังตัวของโครงข่ายเส้นทางจักรยานทั้ง 2 ทางเลือก ภายในโครงข่ายทางสัญจรในเมือง ทั้งนี้มีสมมติฐานจากทฤษฎีการวิเคราะห์โครงข่ายพื้นที่สาธารณะและทางสัญจรภายในเมืองว่า ถ้าหากโครงข่ายเส้นทางจักรยานสามารถสร้างความเชื่อมต่อเข้ากับโครงข่ายทางสัญจรของเมืองได้ดี หมายความว่าโครงข่ายนั้น ๆ จะถูกเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกต่อผู้สัญจรภายในเมือง และมีแนวโน้มที่โครงข่ายเส้นทางดังกล่าวจะเป็นที่นิยมใช้ในการสัญจรมาก โครงข่ายทางจักรยานที่มีระดับการฝังตัวโดยใช้ดัชนีชี้วัดจากค่าสัมประสิทธิ์ความผสมผสาน (synergy value) สูง จากการคำนวณก็จะเป็นทางเลือกที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องมากที่สุดสำหรับการพัฒนาในเขตเทศบาลนครยะลา นอกจากนั้นโครงข่ายทางจักรยานที่เป็นที่รับรู้และเข้าใจได้ง่าย ทำให้ผู้ขับขี่ไม่หลงทางซึ่งจะยืนยันด้วยดัชนีชี้วัดจากการคำนวณของโปรแกรม Space Syntax คือค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำความเข้าใจเมือง (intelligibility value) ก็จะเป็นเส้นทางที่มีความเหมาะสมที่สุดด้วย อย่างไรก็ตาม นอกจากดัชนีชี้วัดทั้ง 2 ค่า ต้องพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกัน เพื่อให้ได้โครงข่ายทางจักรยานที่มีประสิทธิภาพในการใช้งานมากที่สุด

จากการศึกษาในบทที่ 5 การวิเคราะห์เชิงพื้นที่และแนวทางการพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในเขตเทศบาลนครยะลา ให้เกณฑ์มาตรฐานในการออกแบบเส้นทางจักรยานในการกำหนดโครงข่ายทั้ง 2 ทางเลือกนั้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) **เกณฑ์ความปลอดภัย** โครงข่ายทางจักรยานต้องหลีกเลี่ยงการซ้อนทับกับเส้นทางสัญจรที่มีความหนาแน่นของยานพาหนะอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกันสามารถเชื่อมต่อเป็นโครงข่ายที่มีประสิทธิภาพในการเดินทางได้อย่างสะดวก

- 2) **เกณฑ์ในการเข้าถึงและการตัดตรงของเส้นทาง** ลักษณะเส้นทางที่ประกอบกันเป็นโครงข่ายทางจักรยานต้องมีศักยภาพในการเข้าถึงได้ดี มีความตัดตรงของเส้นทางสามารถนำไปสู่จุดหมายปลายทางการเดินทางที่ต้องการอย่างสะดวก รวดเร็ว
- 3) **เกณฑ์การเข้าถึงจุดหมายที่หลากหลาย** โครงข่ายทางจักรยานควรตัดผ่านการใช้ประโยชน์ที่ดินย่านกิจกรรมที่หลากหลายประเภท โดยเฉพาะสถานที่ที่มีความสำคัญภายในพื้นที่ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และกายภาพ
- 4) **เกณฑ์ความเหมาะสมของเส้นทางด้านกายภาพ** กล่าวคือ มีความกว้างของเส้นทางเพียงพอ มีความลาดเอียงที่เหมาะสมไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการขับขี่จักรยาน ลักษณะพื้นผิวมีความราบเรียบสม่ำเสมอ
- 5) **เกณฑ์ความเหมาะสมของเส้นทางด้านสิ่งแวดล้อม** กล่าวคือ มีความร่มรื่นของเส้นทางทั้งจากจากร่มเงาต้นไม้หรือร่มเงาอาคาร ไม่มีมลภาวะทางเสียงที่เกิดจากยานพาหนะอื่น ๆ อย่างรุนแรง มีความหนาแน่นของอาคารเส้นทางและมีแสงไฟส่องสว่างสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้กับผู้ขับขี่
- 6) **เกณฑ์ความน่าสนใจของเส้นทาง** เป็นเส้นทางที่มีจุดหมายปลายทางทัศนาศาการที่ชัดเจน เช่น อนุสาวรีย์ อาคารหรือสถานที่สำคัญ เป็นที่รับรู้และสังเกตผู้สัญจรได้ดี มีความสามารถในการดึงดูดและเพิ่มความน่าสนใจของเส้นทาง
- 7) **เกณฑ์ความนิยมต่อเส้นทางของผู้ใช้จักรยาน** ลักษณะเส้นทางเป็นที่นิยมใช้ หรือเป็นที่รู้จักของประชาชนในพื้นที่ในปัจจุบัน

ทั้งนี้ จากการศึกษาค้นคว้าเกณฑ์มาตรฐานการออกแบบเส้นทางจักรยานร่วมกับลักษณะการเดินทางและความต้องการของประชาชนและความคิดเห็นของผู้บริหาร สามารถกำหนดทางเลือกโครงข่ายได้ 2 ทางเลือก คือ

โครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 1 ซึ่งมีแนวความคิดในการวางแผนว่า ลักษณะโครงข่ายทางจักรยานต้องผ่านเส้นทางหลัก โดยเป็นเส้นทางตัดตรงหรือเป็นเส้นทางที่ประชาชนนิยมใช้ในการเดินทางมากโดยที่สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องตัดผ่านการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความหลากหลาย มีความกว้างของเส้นทาง มีความหนาแน่นของอาคาร จุดหมายปลายทางรวมทั้งแนวกำแพงที่เพียงพอตลอดเส้นทางการใช้จักรยาน และสามารถรองรับลักษณะการเดินทางของประชาชนภายในอนาคต (แผนที่ 5.10)

เส้นทางที่เลือกเพื่อนำมาประกอบเป็นโครงข่ายทางจักรยานในรูปแบบที่ 1 นั้น พิจารณาค่าคะแนนโดยเน้นการเลือกเส้นทางสายหลักและเส้นทางที่เป็นที่นิยมในการเดินทางของประชาชนเท่านั้น (ตาราง 5.8) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นเส้นทางมีค่าคะแนนสูงอยู่ในลำดับต้น ๆ ซึ่งเห็นได้ว่า

เส้นทางทั้งหมดในโครงข่ายของทางเลือกที่ 1 นั้น นอกจากจะมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาเป็นเส้นทางจักรยานที่มีประสิทธิภาพแล้วยังสอดคล้องกับลักษณะการเดินทางและความต้องการของประชาชน และทัศนคติของผู้บริหารทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม เส้นทางจักรยานที่ซ้อนทับกับเส้นทางสายหลักหรือเป็นเส้นทางที่นิยมอาจเป็นเส้นทางที่อันตรายต่อผู้ขับขี่จักรยานได้ ดังนั้นทางเลือกที่ 1 นี้ อาจต้องมีมาตรการการออกแบบเลนจักรยานพิเศษ เช่น จัดทำเป็นทางจักรยานเฉพาะ (bike path) ประกอบไปด้วย

โครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 2 มีแนวความคิดในการวางแผนว่า ลักษณะโครงข่ายทางจักรยานควรประกอบด้วยเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างเส้นทางสายหลักและย่านพักอาศัย หรือเป็นเส้นทางสายรองเป็นหลัก ซึ่งลักษณะโครงข่ายเส้นทางดังกล่าวจะเน้นความปลอดภัยและความสามารถในการเข้าถึงย่านการใช้กิจกรรมที่ดินที่มีความสำคัญได้โดยง่าย โดยไม่จำเป็นต้องเป็นเส้นทางตัดตรงเสมอไป อย่างไรก็ตามเส้นทางดังกล่าวยังคงเน้นให้มีความกว้างของเส้นทาง มีความหนาแน่นของอาคาร จุดหมายตา รวมทั้งแนวกำแพงที่เพียงพอตลอดเส้นทางการใช้รวมถึงสามารถรองรับลักษณะการเดินทางด้วยจักรยานของประชาชนได้ในอนาคต (แผนที่ 5.11)

การพิจารณาเลือกโครงข่ายเส้นทางเพื่อพัฒนาเป็นทางเลือกที่ 2 นี้พิจารณาจากเส้นทางสายรองและเส้นทางสายย่อยที่เชื่อมต่อระหว่างเส้นทางสายหลักและย่านพักอาศัยเป็นหลัก โดยพิจารณาจากการให้ค่าคะแนนในเกณฑ์ความเหมาะสม (ตารางที่ 5.8) ซึ่งจะพิจารณาจากเส้นทางที่มีค่าคะแนนสูงในลำดับต้น ๆ มาใช้ในการวางแผน หากเส้นทางใดมีค่าคะแนนใกล้เคียงกัน จะพิจารณาจากเส้นทางที่มีค่าคะแนนในเกณฑ์ความเหมาะสมของเส้นทางที่หลีกเลี่ยงการซ้อนทับกับเส้นทางสายหลักของเมือง เนื่องจากต้องการเน้นความปลอดภัยในการสัญจรของรถจักรยานมากกว่า ด้วยการใช้เลนจักรยานร่วมกับทางสัญจรอื่น เช่น ทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) หรือ ทางจักรยานปกติร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route) เป็นต้น

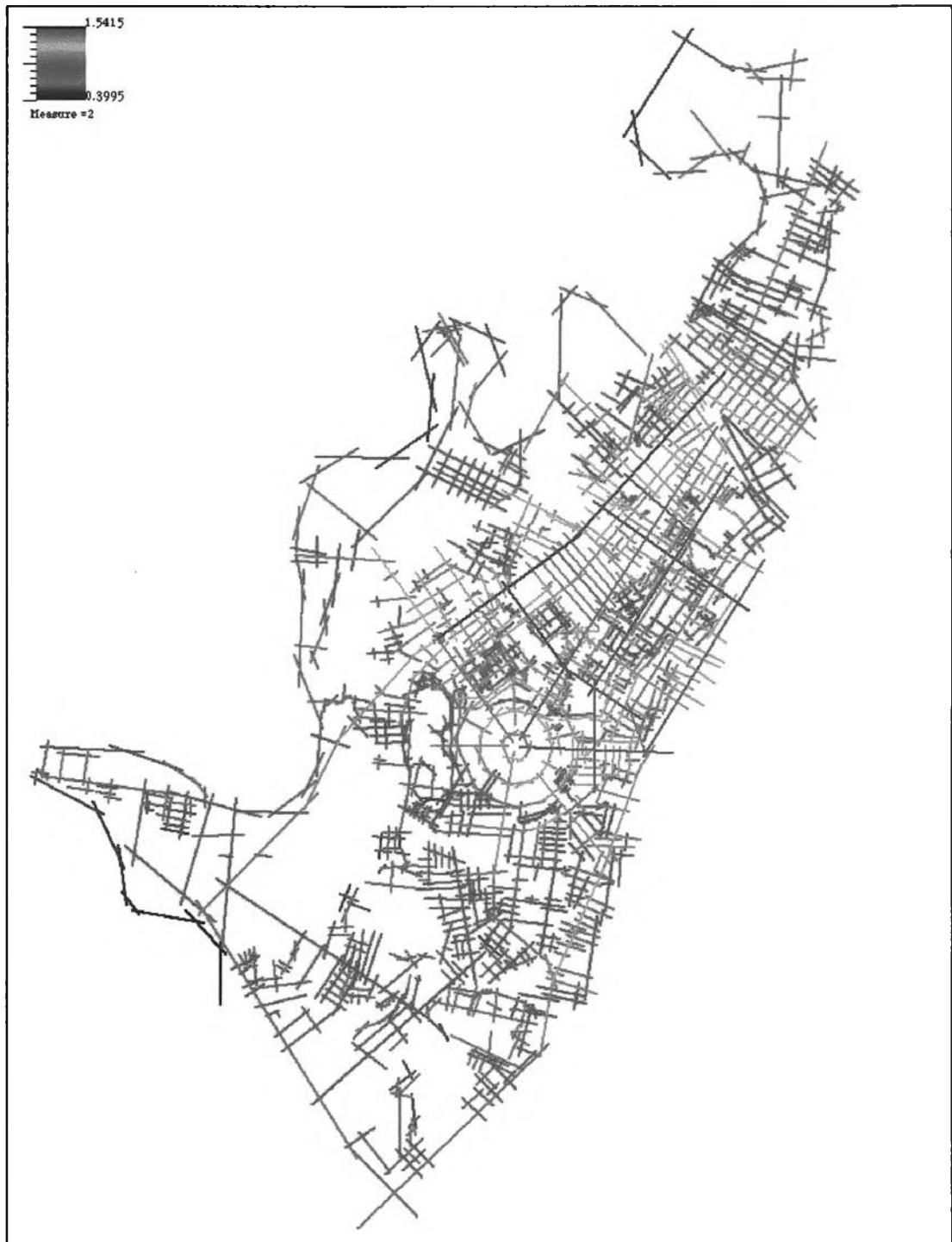
จากความแตกต่างของข้อดีและข้อจำกัดข้างต้น สามารถสรุปความแตกต่างระหว่างโครงข่ายทางจักรยานทั้ง 2 ทางเลือกได้ว่า โครงข่ายทางเลือกที่ 1 เน้นการตัดผ่านเส้นทางสายหลักและเส้นทางที่เป็นที่นิยมในการสัญจร มีความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางรวมถึงผ่านการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความหลากหลาย แต่ต้องสร้างให้เกิดความมั่นใจและปลอดภัยของเลนจักรยานด้วยการออกแบบเป็นเลนพิเศษแยกจากทางสัญจรหลัก เช่น ทางจักรยานประเภททางเฉพาะ (bike path) ในขณะที่โครงข่ายทางเลือกที่ 2 จะพยายามหลีกเลี่ยงการซ้อนทับเส้นทางสายหลักและเส้นทางที่มีความหนาแน่นของการสัญจร โดยตัดผ่านเส้นทางสายรองและสายย่อยซึ่งสามารถเข้าถึงกับย่านพักอาศัยได้อย่างสะดวกและมีความปลอดภัยด้วยเลนจักรยานร่วมกับทางสัญจรอื่นคือ ทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) หรือทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบ

ไม่แบ่งเลน (bike route) รวมถึงสามารถเดินทางเข้าสู่ย่านการใช้ที่ดินที่หลากหลาย แต่ทั้งนี้อาจใช้เวลาในการเดินทางมากกว่าโครงข่ายทางเลือกที่ 1

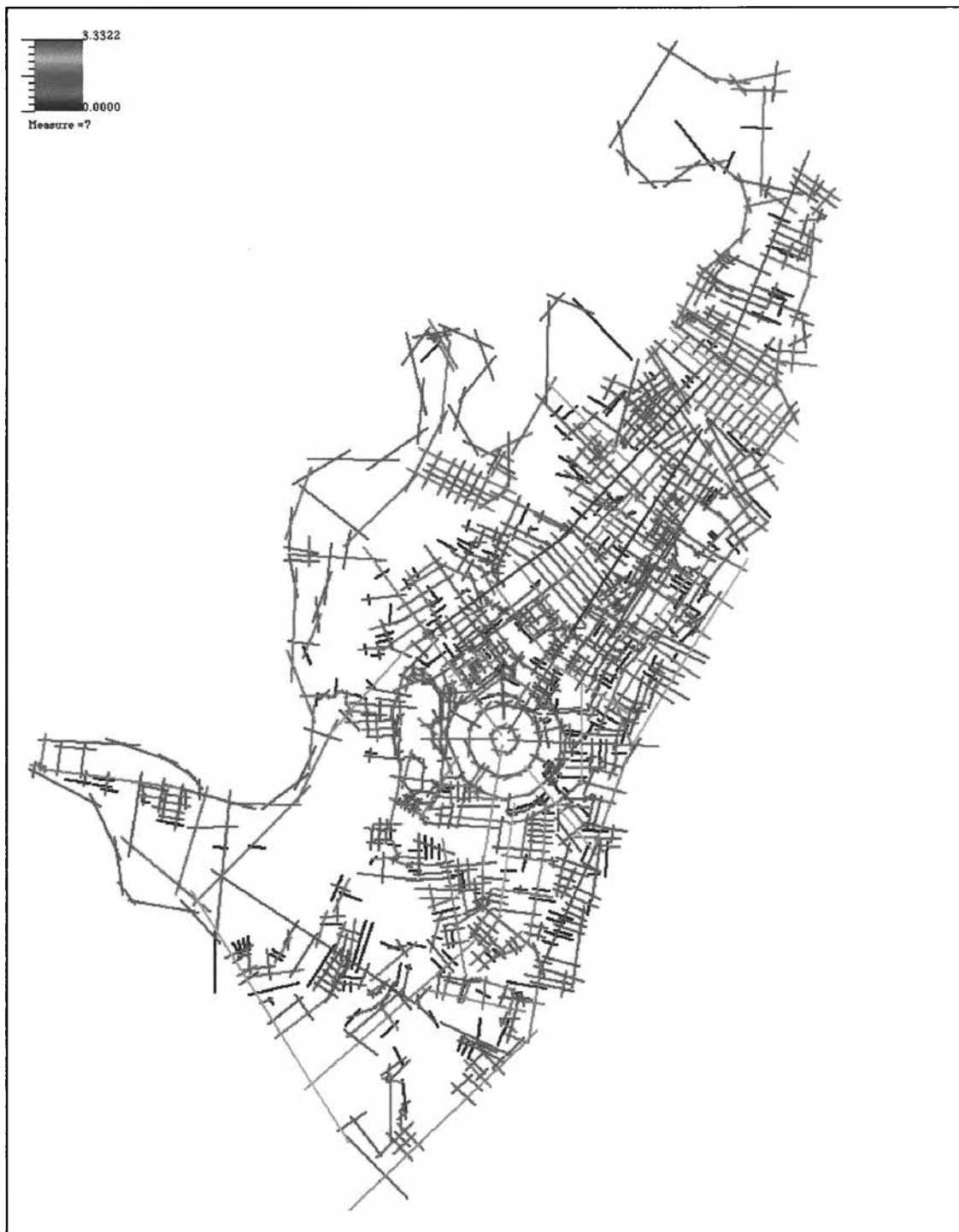
6.1 การวิเคราะห์และนำเสนอทางเลือกของโครงข่ายทางจักรยานที่เหมาะสมกับเทศบาลนครยะลา

ในขั้นตอนของการวิเคราะห์เพื่อหาทางเลือกของโครงข่ายทางจักรยานที่มีความเหมาะสมกับเทศบาลนครยะลานั้น จะใช้เทคนิคทางคอมพิวเตอร์โปรแกรม Space Syntax เพื่อวิเคราะห์ค่าระดับการฝังตัว (embedding analysis) ของโครงข่ายทางสัญจร โครงข่ายทางเลือกที่มีค่าระดับการฝังตัวได้ดีนั้น หมายถึง โอกาสที่โครงข่ายดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเป็นที่นิยมในการใช้งานและถูกสัญจรผ่านมาก เนื่องจากมีศักยภาพในการเข้าถึงสูงจากโครงข่ายทั้งหมดภายในเมือง การวิเคราะห์หาค่าระดับการฝังตัวนี้ทำได้ใน 2 ระดับ คือ การวิเคราะห์หาค่าการฝังตัวในระดับเมือง (global integration value) และการวิเคราะห์หาค่าการฝังตัวในระดับพื้นที่เฉพาะ (local integration value)

การวิเคราะห์หาค่าการฝังตัวในระดับเมือง (global integration value) คือ การคำนวณหาค่าเฉลี่ยความลึกของเส้นทางใดเส้นทางหนึ่งเมื่อเทียบกับเส้นทางอื่น ๆ ทั้งหมดในเมือง ในขณะที่ค่าการฝังตัวในระดับพื้นที่เฉพาะ (local integration value) คือ การคำนวณในวิธีเดียวกันแต่เทียบจากเส้นทางอื่น ๆ ในขอบเขตที่ใกล้กว่าหรือเรียกว่าเฉพาะการเทียบกับเส้นทางโดยรอบประมาณ 3 ช่วงเลี้ยว ทั้งนี้สามารถแสดงเป็นแผนภูมิสีได้ดังที่เห็นในแผนภูมิ 6.1 แสดงระดับค่าการฝังตัวของเส้นทางในระดับพื้นที่เมือง (axial analysis : global integration map) และแผนภูมิ 6.2 แสดงระดับค่าการฝังตัวของเส้นทางในระดับพื้นที่เฉพาะ (axial analysis : local integration map) เส้นทางที่มีค่าระดับการฝังตัวสูงที่สุด จะแสดงผลเป็นเส้นสีแดงและไล่ระดับวรรณะสีจนถึงเส้นสีน้ำเงิน คือ เส้นทางที่มีค่าระดับการฝังตัวต่ำที่สุด

แผนภูมิ 6.1 แสดงระดับค่าการฝังตัวของเส้นทางในระดับพื้นที่เมือง
(axial analysis : global integration map)

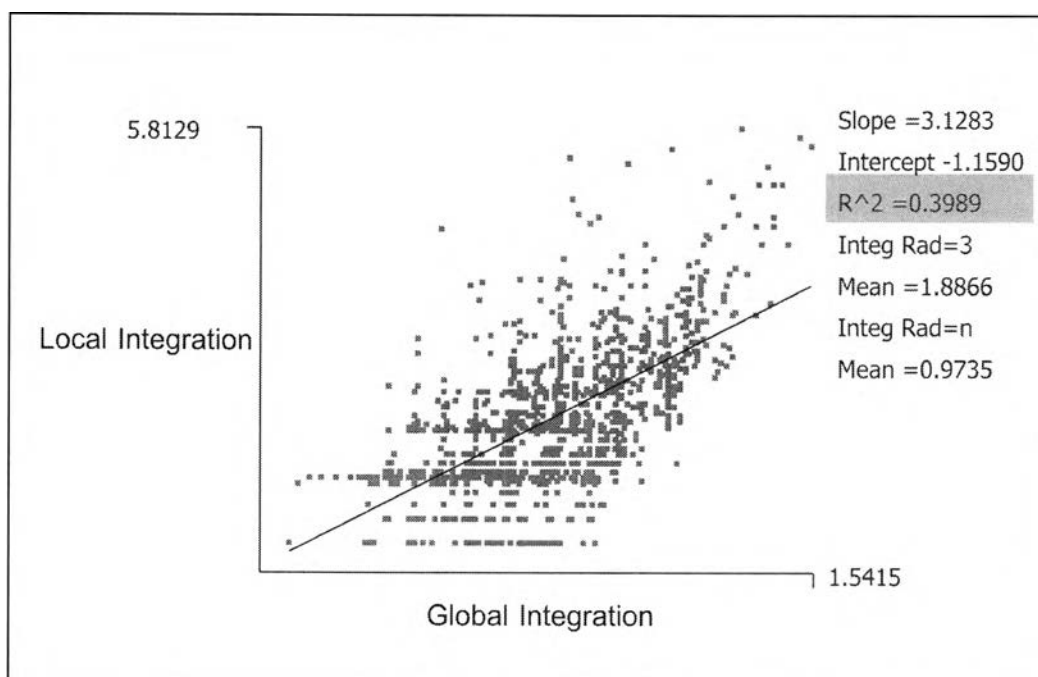
แผนภูมิ 6.2 แสดงระดับค่าการฝังตัวของเส้นทางในระดับพื้นที่เฉพาะ
(axial analysis : local integration map)

เส้นทางที่มีค่าการฝังตัวในระดับเมืองสูง คือ เส้นทางที่มีคนนิยมใช้เดินทางในระดับ "ผ่านเมือง" ในขณะที่เส้นทางที่มีค่าการฝังตัวในระดับพื้นที่เฉพาะสูง คือ เส้นทางที่คนนิยมใช้เดินทางในระดับ "ผ่านพื้นที่เฉพาะ" นั้น ๆ การคำนวณหาความสัมพันธ์ทางกระบวนการทางคณิตศาสตร์ระหว่าง "ค่าการฝังตัวในระดับเมือง" (global integration value) และ "ค่าการฝังตัวในระดับพื้นที่เฉพาะ" (local integration value) เรียกว่า ค่า "สัมประสิทธิ์ความผสมผสาน" (synergy value) ซึ่งเป็นดัชนีบ่งบอกว่าเส้นทางนั้น ฝังตัวได้ดีทั้งในระดับเมืองและระดับพื้นที่เฉพาะหรือไม่ หากโครงข่ายทางสัญจรในเมืองประกอบไปด้วยเส้นทางที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความผสมผสานอยู่ในระดับสูง หมายความว่าโครงข่ายนั้นฝังตัวอยู่ในเนื้อเมืองได้เป็นอย่างดี จะเป็นโครงข่ายเส้นทางที่ผู้คนนิยมใช้สัญจรผ่านอย่างหลากหลายวัตถุประสงค์ทั้งในระดับผ่านเมืองและระดับผ่านพื้นที่เฉพาะ

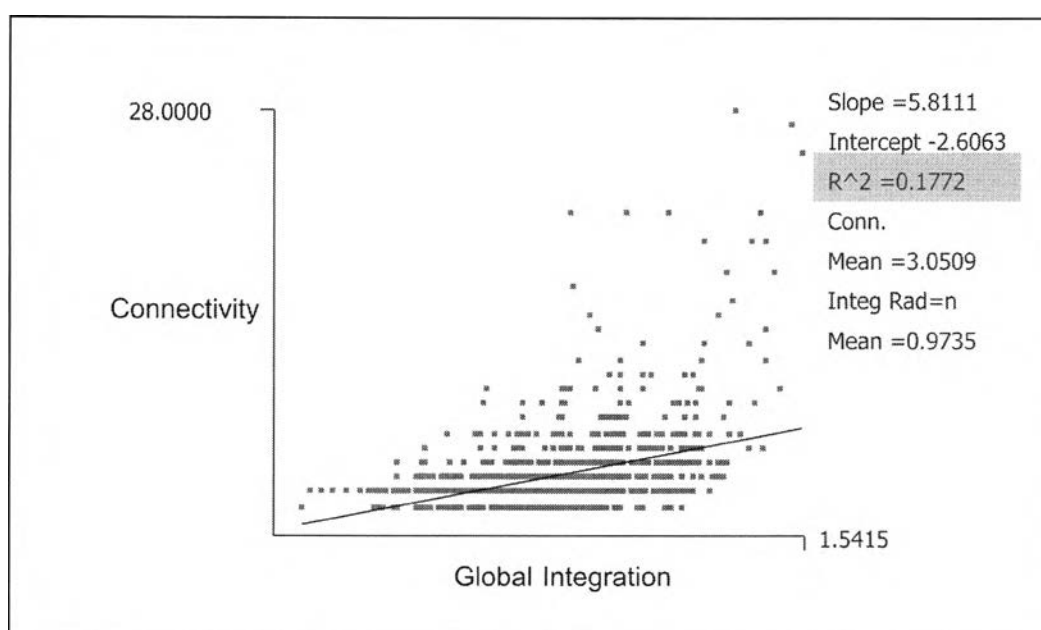
การคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่าง "ค่าความเชื่อมต่อ" (connectivity value) และค่าการฝังตัว (integration value) หรือเรียกว่าเป็นการหาค่า "สัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำความเข้าใจเมือง" (intelligibility value) ซึ่งเป็นดัชนีบ่งบอกถึงจำนวนเส้นทางที่เชื่อมต่อกับเส้นใดเส้นหนึ่งที่สามารถถูกมองเห็นจากเส้นทางต่าง ๆ ที่ค่าการฝังตัวแตกต่างกัน ดังนั้น ถ้าในโครงข่ายหนึ่ง ๆ ประกอบไปด้วยเส้นทางที่มีสัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำความเข้าใจเมืองสูง นั่นหมายถึง ผู้ที่สัญจรอยู่ในโครงข่ายนั้นมีแนวโน้มที่จะเข้าใจภาพรวมของโครงข่ายทั้งหมดได้ดีจากการสัญจรผ่านเส้นทางย่อยต่าง ๆ นั่นคือ ทำให้ไม่หลงทางงายนั่นเอง

จากแผนภูมิ 6.3 แสดงการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความผสมผสาน (synergy value) ซึ่งเกิดจากการคำนวณความสัมพันธ์ระหว่างค่าการฝังตัวในระดับเมือง (global integration value) และระดับพื้นที่เฉพาะ (local integration value) ของเส้นทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลนครยะลา เห็นได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ (R^2) เท่ากับ 0.3989 แสดงให้เห็นว่า ระบบโครงข่ายทางสัญจรในเทศบาลนครยะลานั้น ประกอบไปด้วยเส้นทางที่ผู้คนนิยมใช้สัญจรทั้งในระดับผ่านเมืองและระดับผ่านพื้นที่เฉพาะได้ดีพอสมควร* ในขณะที่แผนภูมิ 6.4 แสดงการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำความเข้าใจเมือง (intelligibility value) ของระบบทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลนครยะลา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ (R^2) เท่ากับ 0.1772 ซึ่งมีค่าค่อนข้างน้อย* แสดงให้เห็นว่า ระบบโครงข่ายทางสัญจรในเทศบาลนครยะลาค่อนข้างสับสนและผู้สัญจรมีแนวโน้มที่ผู้สัญจรจะเกิดการหลงทางค่อนข้างมากหากไม่รู้จักหรือคุ้นเคยพื้นที่ดีพอ

* ค่า R^2 ที่สูงที่สุด เท่ากับ 1.0 หมายความว่า ตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ที่สุด ค่าที่ลดน้อยลงไปจาก 1.0 ตามลำดับ หมายถึงตัวแปร X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อยลงตามลำดับด้วย

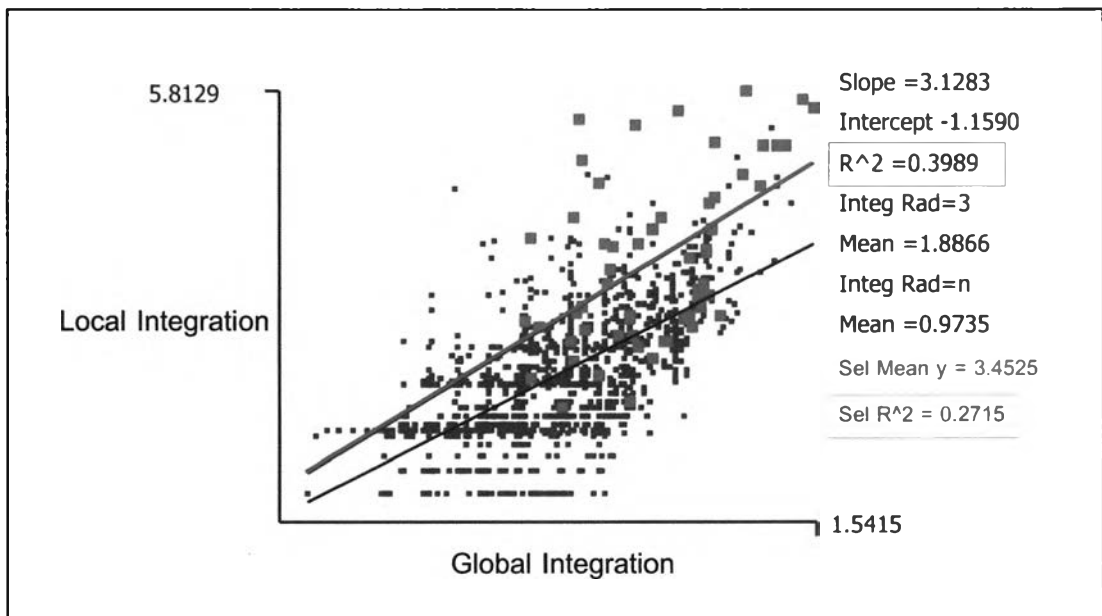
แผนภูมิ 6.3 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความผสมผสาน (synergy value) ของโครงข่ายทางสัญญาณทั้งหมดในเทศบาลนครยะลา

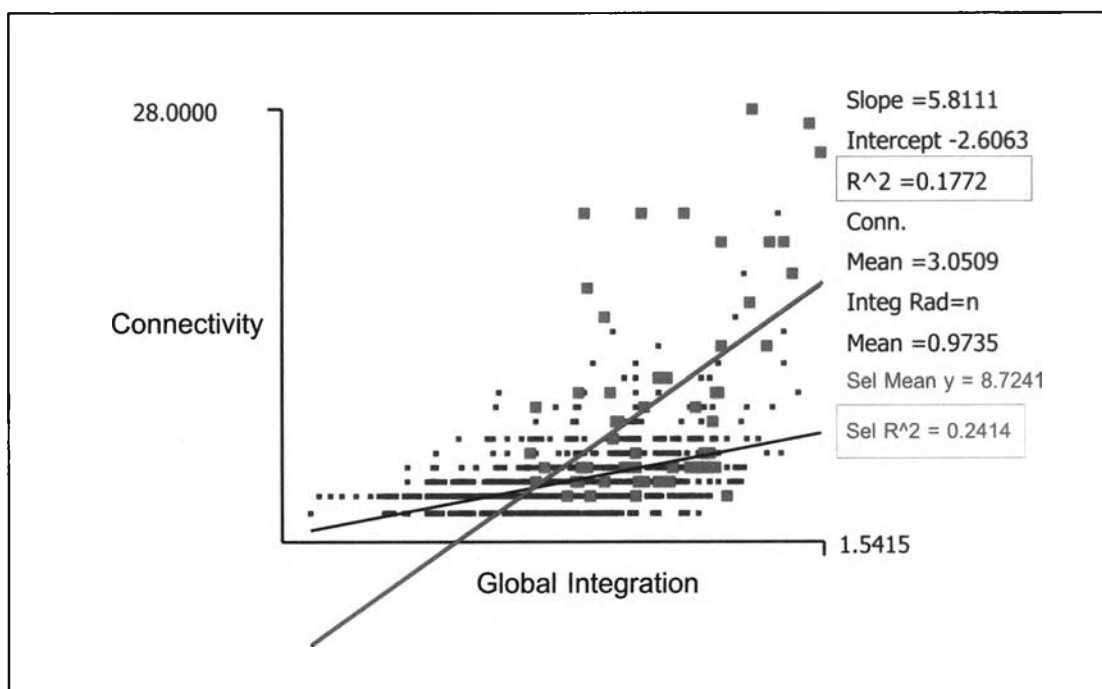
แผนภูมิ 6.4 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำความเข้าใจเมือง (intelligibility value) ของโครงข่ายทางสัญญาณทั้งหมดในเทศบาลนครยะลา

ส่วนการวิเคราะห์เส้นทางจักรยานซึ่งประกอบเป็นโครงข่ายทางเลือกที่ 1 ได้แก่ ถนนสิโรธรต ถนนพิพิธภักดี ถนนรถไฟ ถนนเพชรเกษม ถนนเทศบาล1 ถนนเวฬุวัน ถนนสุขยางค์ ถนนสาย 15 ถนนผังเมือง 4 ถนนเมืองใหม่ ถนนวงเวียน 2 ถนนผังเมือง 1 ถนนภูมาชีพ และถนนเทศบาล 4 ซึ่งเส้นทางเหล่านี้เป็นเส้นทางสายหลักที่มีความสำคัญของเมืองและเป็นที่ยอมรับของผู้สัญจร รวมถึงเป็นเส้นทางที่ผ่านย่านการใช้ประโยชน์ที่ดินที่หลากหลาย อีกทั้งส่วนใหญ่เป็นเส้นทางที่มีความราบเรียบลื่นสม่ำเสมอและเป็นเส้นทางที่ตัดตรงทำให้มีทัศนวิสัยที่ดีในการใช้ นอกจากนี้ยังมีเส้นทางที่ประชาชนนิยมใช้ในการเดินทางผ่านเมืองและผ่านพื้นที่เฉพาะ ได้แก่ ถนนสิโรธรต ถนนเพชรเกษม ถนนเทศบาล1 ถนนสุขยางค์ ซึ่งเส้นทางเหล่านี้จะมีปริมาณการจราจรที่คับคั่งและมักเกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้ง

เมื่อพิจารณาจากแผนภูมิ 6.5 แสดงการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความผสมผสาน (synergy value) ของโครงข่ายทางเลือกที่ 1 เปรียบเทียบกับโครงข่ายทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลนครยะลา (โครงข่ายทางสัญจรทั้งหมดของเทศบาลฯ แสดงผลเป็นสีดำส่วนโครงข่ายจักรยานทางเลือกที่ 1 แสดงผลเป็นสีแดง) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของโครงข่ายทางเลือกที่ 1 ($SeI R^2$) เท่ากับ 0.2715 ในขณะที่แผนภูมิ 6.6 ซึ่งแสดงการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำความเข้าใจเมือง (intelligibility value) ของโครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 1 เปรียบเทียบกับโครงข่ายทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลฯ (โครงข่ายทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลฯ แสดงผลเป็นสีดำส่วนโครงข่ายจักรยานทางเลือกที่ 1 แสดงผลเป็นสีแดง) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของโครงข่ายทางเลือกที่ 1 ($SeI R^2$) เท่ากับ 0.2414

แผนภูมิ 6.5 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความผลาน (Synergy value) ของโครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 1 เปรียบเทียบกับโครงข่ายทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลนครยะลา

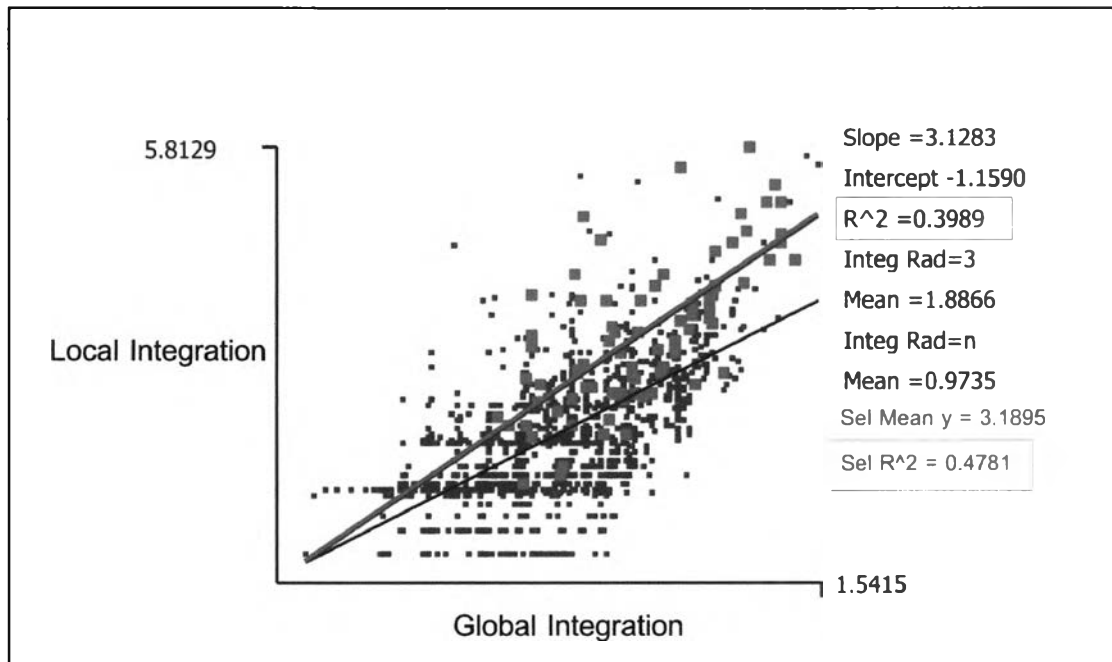

แผนภูมิ 6.6 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำความเข้าใจเมือง (Intelligibility value) ของโครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 1 เปรียบเทียบกับโครงข่ายทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลนครยะลา

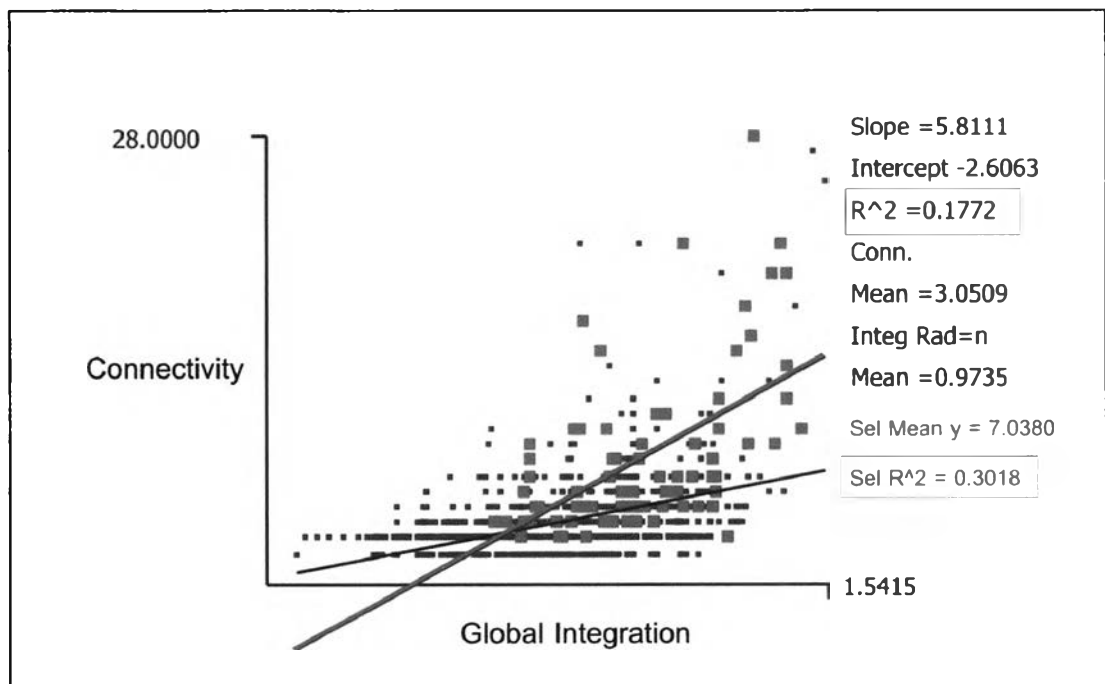
การวิเคราะห์เส้นทางจักรยานซึ่งประกอบเป็นโครงข่ายทางเลือกที่ 2 ได้แก่ ถนนพิพิธภักดี ถนนเทศบาล 3 ถนนผังเมือง 3 ถนนผังเมือง 4 ถนนสุขยางค์ ถนนผังเมือง 1 ถนนวงเวียน 3 ถนนสาย 15 ถนนเวฬุวัน ถนนสิโรธร ถนนเพชรเกษม ถนนเทศบาล 1 ถนนรวมมิตร ถนนเมืองใหม่ ถนนภูมาชีพ ถนนรอบสวนขวัญเมือง และถนนเฉลิมชัย ซึ่งเส้นทางเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นเส้นทางสายรองและสายย่อย เข้าถึงย่านพักอาศัยได้ดี เป็นเส้นทางที่ผ่านย่านการใช้ประโยชน์ที่ดินหลากหลาย รวมถึงเป็นเส้นทางที่ราบเรียบสม่ำเสมอ

เมื่อพิจารณาแผนภูมิ 6.7 แสดงการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความผาน (synergy value) โครงข่ายทางเลือกที่ 2 เปรียบเทียบกับโครงข่ายทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลนครยะลา (โครงข่ายทางสัญจรเทศบาลฯ แสดงผลเป็นสีดำ ส่วนโครงข่ายจักรยานทางเลือกที่ 2 แสดงผลเป็นสีแดง) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของโครงข่ายทางเลือกที่ 2 ($SeI R^2$) เท่ากับ 0.4781 ในขณะที่แผนภูมิ 6.8 ซึ่งแสดงการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำความเข้าใจเมือง (intelligibility value) ของโครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 2 เปรียบเทียบกับโครงข่ายทางสัญจรในเทศบาลนครยะลา (โครงข่ายทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลฯ แสดงผลเป็นสีดำ ส่วนโครงข่ายจักรยานทางเลือกที่ 2 แสดงผลเป็นสีแดง) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของโครงข่ายทางเลือกที่ 2 ($SeI R^2$) เท่ากับ 0.3018

จากการวิเคราะห์ต่าง ๆ ในข้างต้น ไม่ว่าจะเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวางแผนการเดินทางด้วยจักรยานที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของผู้สัญจร ปริมาณการเกิดอุบัติเหตุบนเส้นทางสายหลักและสายรองในเทศบาลนครยะลา การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าการฝังตัวของโครงข่ายเส้นทางสัญจรระหว่างโครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 1 และ 2 ผ่านการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความผาน (synergy value) และค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำความเข้าใจเมือง (intelligibility value) แสดงให้เห็นว่าโครงข่ายทางจักรยานรูปแบบที่ 2 มีค่าระดับการฝังตัวอยู่ในระดับดีกว่าโครงข่ายรูปแบบที่ 1 (synergy value ของโครงข่ายทางเลือกที่ 1 เท่ากับ 0.2715 ส่วนของโครงข่ายทางเลือกที่ 2 เท่ากับ 0.4781) ทั้งในระดับเมืองและระดับพื้นที่เฉพาะ รวมถึงผู้สัญจรในโครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 2 มีแนวโน้มที่จะเข้าใจในโครงข่ายได้ดีกว่าโครงข่ายทางเลือกที่ 1 (intelligibility value ของโครงข่ายทางเลือกที่ 1 เท่ากับ 0.2414 ส่วนโครงข่ายทางเลือกที่ 2 เท่ากับ 0.3018) เพราะฉะนั้น โครงข่ายทางจักรยานรูปแบบที่ 2 จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาและวางแผนการเดินทางด้วยจักรยานในเขตเทศบาลนครยะลา มากกว่า

แผนภูมิ 6.7 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความผลาน (Synergy value) ของโครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 2 เปรียบเทียบกับโครงข่ายทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลนครยะลา

แผนภูมิ 6.8 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำความเข้าใจเมือง (Intelligibility value) ของโครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 2 เปรียบเทียบกับโครงข่ายทางสัญจรทั้งหมดในเทศบาลนครยะลา

จากการวิเคราะห์ดังกล่าว ทำให้สรุปได้ว่า โครงข่ายทางจักรยานที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเทศบาลนครยะลามากที่สุด คือ โครงข่ายทางจักรยานรูปแบบที่ 2 ซึ่งมีลักษณะโครงข่ายที่ตัดผ่านเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างเส้นทางสายหลักและย่านพักอาศัย หรือเป็นเส้นทางสายรอง มีความปลอดภัยสูง รวมถึงสามารถเข้าถึงย่านการใช้กิจกรรมที่ดินที่มีความสำคัญได้โดยง่าย นอกจากนี้ยังมีความกว้างของเส้นทาง ความหนาแน่นของอาคาร จุดหมายตา รวมทั้งแนวกำแพงที่เพียงพอตลอดเส้นทางรวมถึงสามารถรองรับลักษณะการเดินทางด้วยจักรยานของประชาชนได้ในอนาคต เส้นทางภายในโครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 2 ประกอบด้วย ถนนพิพิธภักดี ถนนเทศบาล 3 ถนนผังเมือง 3 ถนนผังเมือง 4 ถนนสุขยางค์ ถนนผังเมือง 1 ถนนวงเวียน 3 ถนนสาย 15 ถนนเวฬุวัน ถนนสิโรธร ถนนเพชรเกษม ถนนเทศบาล 1 ถนนรวมมิตร ถนนเมืองใหม่ ถนนภูมาชีพ ถนนรอบสวนขวัญเมือง และถนนเฉลิมชัย (แผนที่ 5.11) ซึ่งเส้นทางดังกล่าวมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานในการออกแบบเส้นทางจักรยานที่ดี ลักษณะการเดินทางของประชาชน รวมทั้งทัศนคติจากผู้บริหาร ในการพิจารณาเลือกโครงข่ายด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Space Syntax เป็นเครื่องมือนี้ สามารถยืนยันถึงศักยภาพของโครงข่ายเส้นทางทั้งสองทางเลือก ในแง่ของศักยภาพการฝังตัว การเข้าถึง และการทำความเข้าใจของเส้นทางได้ด้วยระบบสถิติ ในกรณีที่โครงข่ายทั้งสองทางเลือกมีข้อดีและข้อจำกัดใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดความมั่นใจในการเลือกวางแผนมากขึ้น

เมื่อสามารถยืนยันโครงข่ายทางจักรยานที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเทศบาลนครยะลาแล้ว ต่อไปเป็นการเสนอแนะแนวทางและมาตรการในการสนับสนุนการใช้เส้นทางจักรยาน ซึ่งประกอบด้วยการเสนอระยะเวลาในการดำเนินการ การจัดการเดินรถบนเส้นทางที่โครงข่ายจักรยานตัดผ่าน การจัดที่จอดรถจักรยานรวมถึงมาตรการสนับสนุนอื่น ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับการพัฒนาเส้นทาง และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานแก่ผู้สัญจรบนโครงข่ายมากที่สุด

6.2 ข้อเสนอแนะและมาตรการในการสนับสนุนการใช้เส้นทางจักรยาน

6.2.1 ระยะเวลาดำเนินงาน

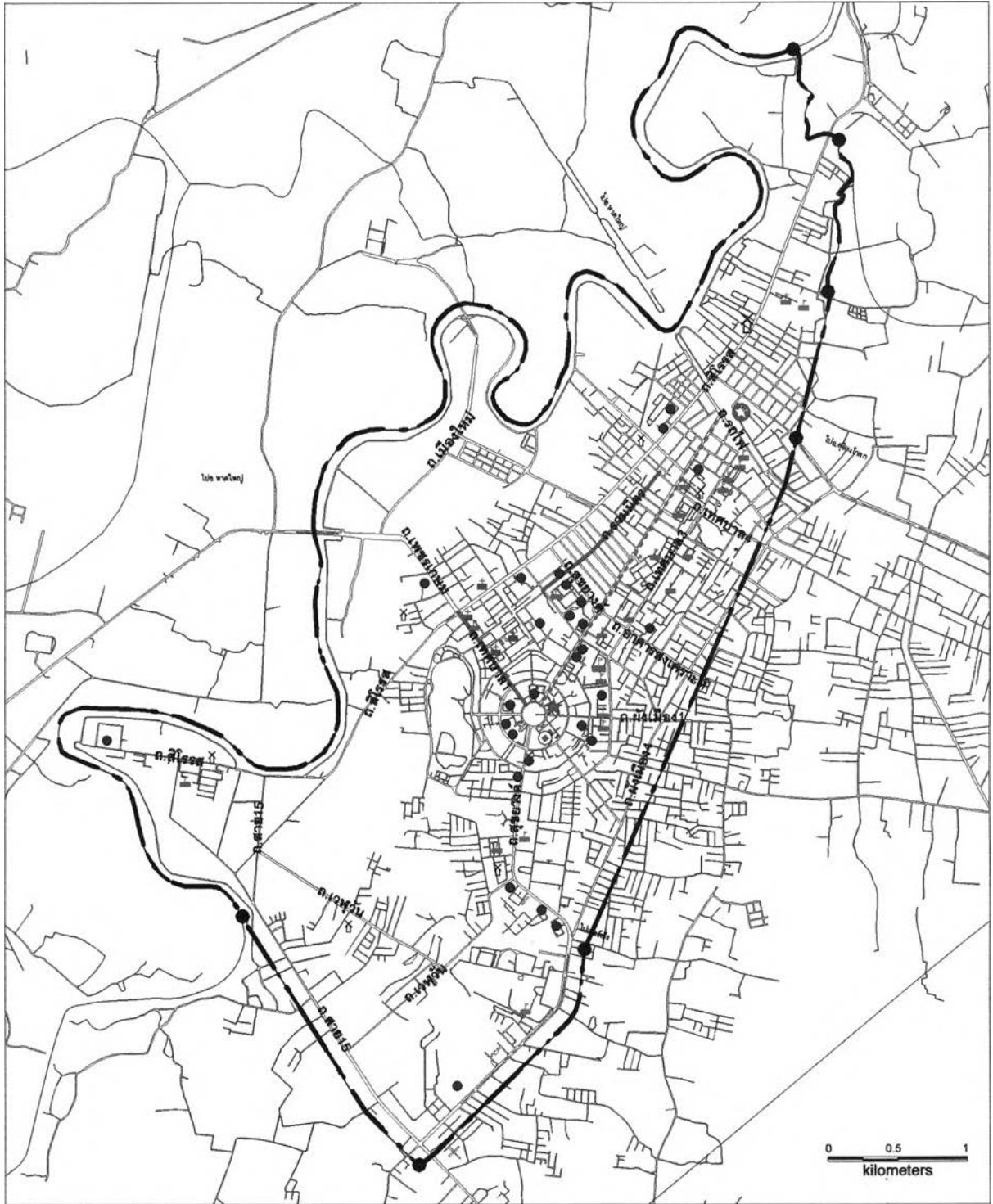
การทำทางจักรยานควรมีการทำเส้นทางทดลองขึ้นใช้ก่อนที่จะขยายไปยังบริเวณอื่น ๆ ซึ่งแบ่งระยะการดำเนินงานดังนี้ (ตาราง 6.1) เส้นทางที่เห็นว่ามีเหมาะสมในการจัดทำเป็นแห่งแรก (แผนที่ 6.1) คือ ถนนเทศบาล 1 ถนนพิพิธภักดี และถนนรวมมิตร ซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างบริเวณย่านพักอาศัย ย่านสถานศึกษา และบริเวณย่านการค้าและพาณิชยกรรมที่สำคัญของเมือง นอกจากนี้บริเวณดังกล่าวมีปริมาณการสัญจรด้วยจักรยานสูง หากเส้นทางเหล่านี้ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับจากประชาชน จะขยายเส้นทางไปยังถนนเส้นอื่น ๆ (แผน

ที่ 6.2 และ แผนที่ 6.3) ได้แก่ ถนนเทศบาล 3 ถนนผังเมือง 1 ถนนสุขยางค์ ถนนวงเวียน 3 ถนนสิโรธร ถนนผังเมือง 3 ถนนเพชรเกษม ถนนเมืองใหม่ ถนนภูมาชีพ ถนนเลียบบแม่น้ำ ถนนเฉลิมชัย ถนนรอบสวนขวัญเมือง ถนนผังเมือง 4 ถนนเวฬุวัน และถนนสาย 15 เพื่อเชื่อมโยงระหว่างย่านพักอาศัยทางด้านใต้ และด้านตะวันออกของเมืองให้เดินทางมายังย่านตลาดสายกลางและย่านถนนรวมมิตรได้สะดวกมากขึ้น

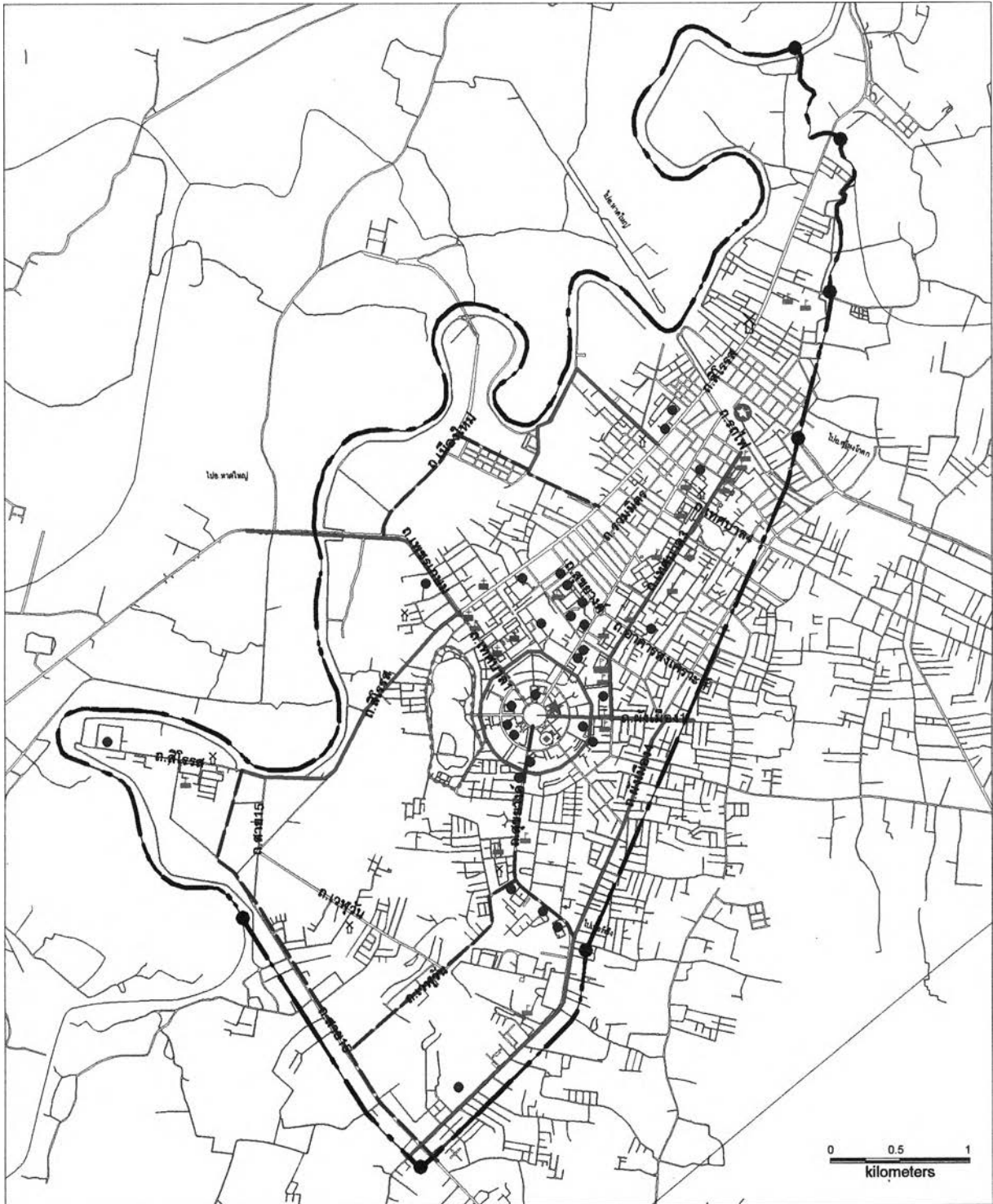
สำหรับเส้นทางอื่น ๆ ที่มีได้เสนอสำหรับทำทางจักรยานในเบื้องต้นนี้ อาจจะมีการขยายเส้นทางเพิ่มเติมในภายหลังหากมีปริมาณการใช้จักรยานมากขึ้น แต่ควรมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาวิเคราะห์ความเหมาะสมต่อไป

ตารางที่ 6.1 ระยะเวลาดำเนินงานของทางจักรยาน

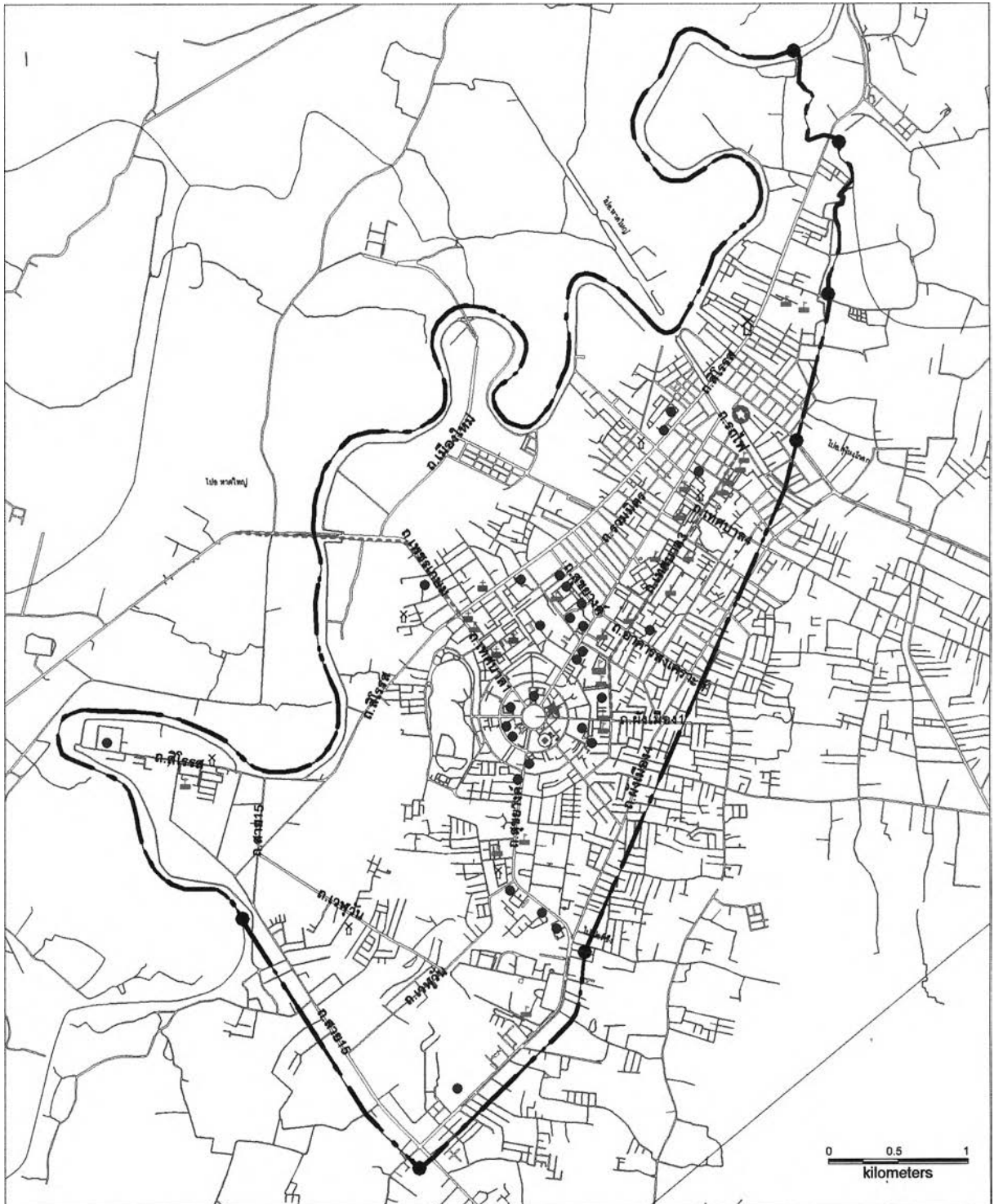
ถนน	ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ระยะที่ 3	ระยะที่ 4
1.ถนนพิพิธภัคดี	bike path			
2.ถนนรวมมิตร	bike lane			
3.ถนนเทศบาล 1	bike lane	bike path		
4.ถนนเทศบาล 3		bike lane	bike path	
5.ถนนผังเมือง 1		bike lane		
6.ถนนสุขยางค์		bike route		
7.ถนนวงเวียน 3		bike lane		
8.ถนนเมืองใหม่		bike route		
9.ถนนภูมาชีพ		bike route		
10.ถนนเลียบบแม่น้ำ		bike lane		
11.ถนนเฉลิมชัย		bike lane		
12.ถนนรอบสวนขวัญเมือง		bike path		
13. ถนนผังเมือง 4		bike lane		
14.ถนนสาย 15		bike route		
15.ถนนสิโรธร		bike lane		
16.ถนนเวฬุวัน		bike route		
17.ถนนเพชรเกษม		bike lane	bike path	
18.เส้นทางอื่น ๆ				ศึกษาความเหมาะสม

การพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในเทศบาลนครยะลา แสดง : ระยะดำเนินการ (ระยะที่ 1) การพัฒนา โครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 2 ใน เขตเทศบาลนครยะลา ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		สัญลักษณ์ เขตเทศบาล ถนน แม่น้ำ, ลำคลอง หนอง, บึง ศาลากลาง ที่ว่าการอำเภอ สถานีราชการ โรงเรียน โรงพยาบาล ศาลากลาง สถานีรถไฟ ประเภททางเฉพาะ (bike path) ประเภทร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) ประเภทร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route)		
			แผนที่ 6.1	

การพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในเทศบาลนครยะลา แสดง : ระยะดำเนินการ (ระยะที่ 2) การพัฒนา โครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 2 ในเขตเทศบาลนครยะลา ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		สัญลักษณ์ เขตเทศบาล ถนน แม่น้ำ, ลำคลอง หนอง, บึง	ศาลากลาง ที่ว่าการอำเภอ สถานีราชการ โรงเรียน โรงพยาบาล ศาลากลาง สถานีรถไฟ ประเภททางเฉพาะ (bike path) ประเภทร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) ประเภทร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route)	แผนที่ 6.2

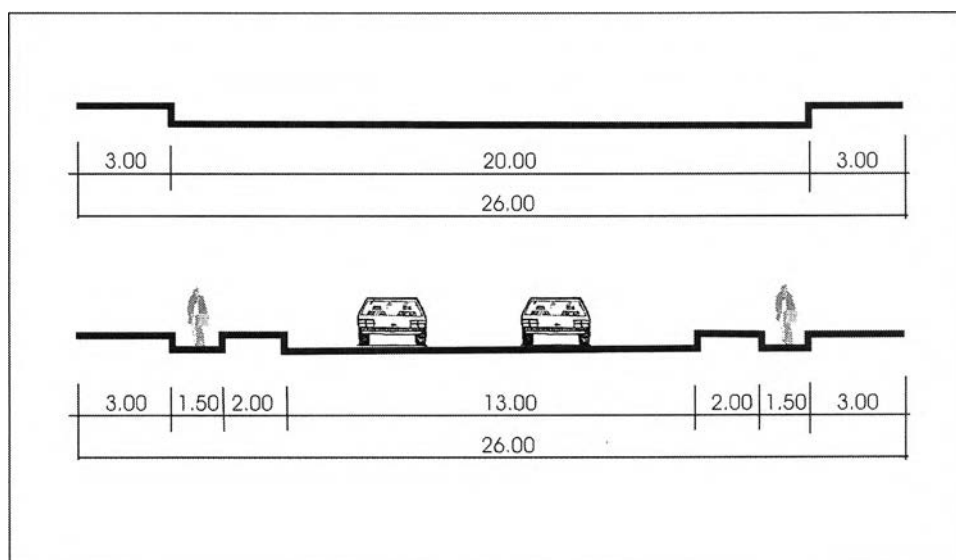

การพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในเทศบาลนครยะลา แสดง : ระยะดำเนินการ (ระยะที่ 3) การพัฒนา โครงข่ายทางจักรยานทางเลือกที่ 2 ในเขตเทศบาลนครยะลา ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		สัญลักษณ์ ▬ เขตเทศบาล ══ ถนน ~ แม่น้ำ, ลำคลอง ○ ท้อง, บึง ◎ ศาลากลาง ★ ที่ว่าการอำเภอ ● สถานที่ราชการ ⚡ โรงเรียน ⚡ โรงพยาบาล ⌘ ศาลากลาง ⊕ สถานีรถไฟ --- ประเภททางเฉพาะ (bike path) — ประเภทร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) - - - ประเภทร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route)	แผนที่ 6.3

6.2.2 ข้อเสนอการจัดการเดินรถบนเส้นทางที่เสนอทางจักรยาน

1) ถนนพิพิธภัคดี จัดทำทางจักรยานเฉพาะประเภททางจักรยานเฉพาะ (bike path) เชื่อมต่อกับเส้นทางจักรยานเดิม เป็นการจัดการเดินรถจักรยานทางเดียวสองข้างเส้นทาง โดยช่องทางจักรยานมีความกว้าง 1.50 เมตร (รูป 6.1) สิ่งที่ต้องปรับปรุงมีดังนี้

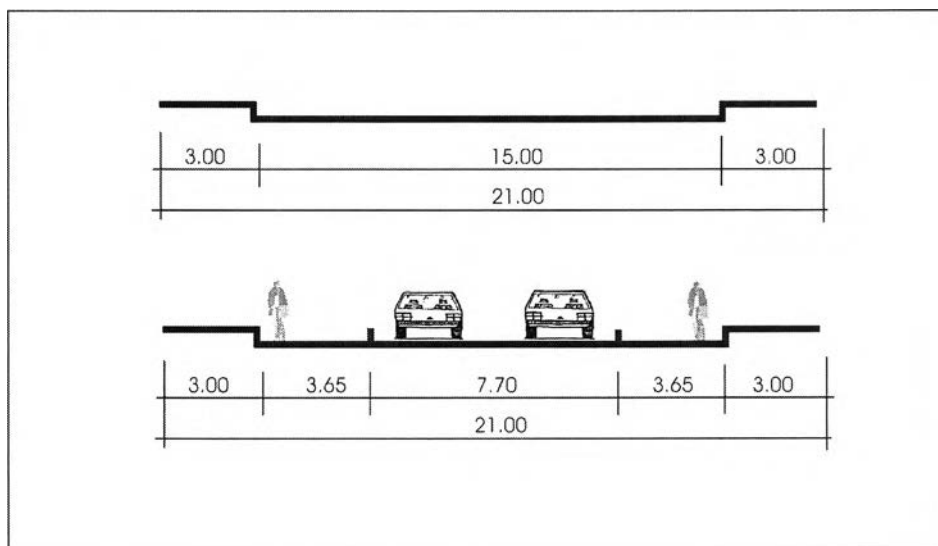
- แบ่งช่องจราจรใหม่โดยสร้างพื้นที่กั้นบนถนนกว้าง 2.00 เมตร เลนจักรยานกว้าง 1.50 เมตร
- ออกกฎหมายห้ามรถชนิดอื่น ๆ เข้ามาใช้หรือจอดรถภายในเส้นทางจักรยาน

รูป 6.1 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนพิพิธภัคดี

2) ถนนรวมมิตร จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) จัดการเดินรถจักรยานทางเดียวสองข้างเส้นทาง โดยช่องทางจักรยานรวมพื้นที่จอดรถมีความกว้าง 3.65 เมตร และจัดช่องทางเดินรถทั่วไป 1 ช่องในแต่ละทิศทาง แต่ละช่องทางกว้าง 3.00 เมตร (รูป 6.2) สิ่งที่ต้องปรับปรุงมีดังนี้

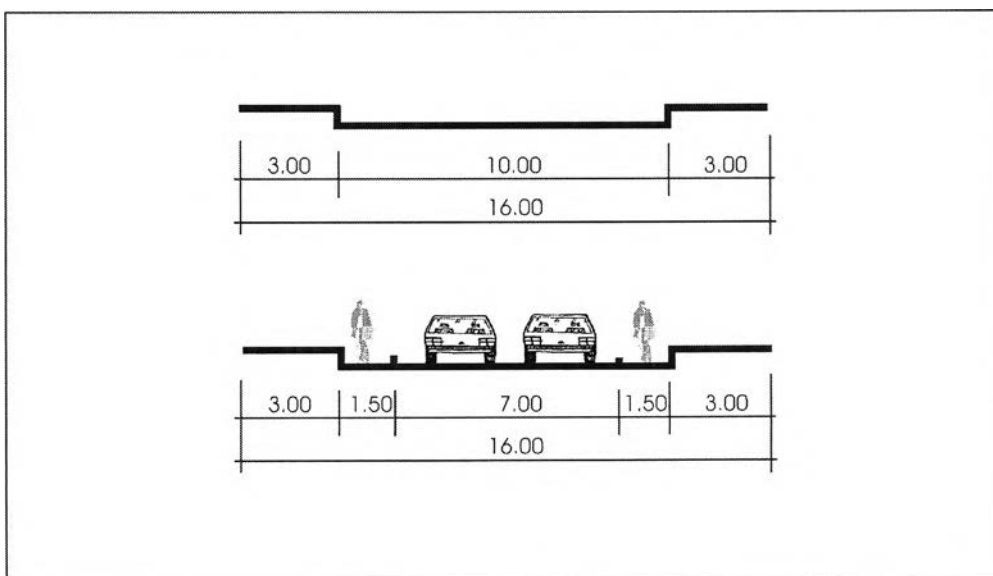
- ดีเส้นแบ่งช่องจราจรใหม่ หรือจัดเครื่องกั้นบนถนนให้สำหรับเลนจักรยาน
- ควรยกเลิกการอนุญาตจอดรถยนต์ริมถนนสองฝั่ง โดยให้จอดรถในซอยแทน

รูป 6.2 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนรวมมิตร

3) ถนนเทศบาล 1 จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) จัดการเดินรถจักรยานทางเดียวสองข้างถนน มีความกว้าง 1.50 เมตร และจัดช่องทางเดินรถทั่วไป 2 ช่องทาง กว้าง 3.00 เมตร เนื่องจากถนนเทศบาล 1 เป็นเส้นทางที่มีการจราจรหนาแน่น ควรจัดการเดินรถทางเดียว (one-way) ในช่วงชั่วโมงเร่งด่วน คือ เวลา 6.00 - 10.00 น. และเวลา 15.00 - 18.00 น. สิ่งที่ต้องปรับปรุงมีดังนี้ (รูป 6.3)

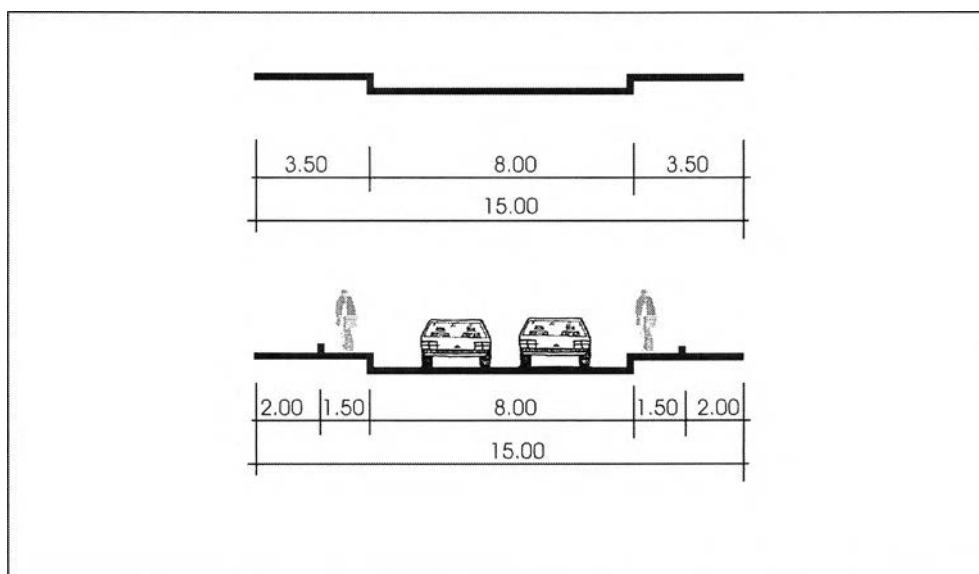
- ดึงเส้นแบ่งช่องจราจรใหม่ รวมทั้งจัดเครื่องหมายหรือตีเส้นแบ่งบนถนนสำหรับช่องทางจักรยาน
- ติดป้ายระวังจักรยานบริเวณวงเวียนโรงพยาบาล และบริเวณถนนวงเวียน 2
- อนุญาตให้นำให้จอดรถบริเวณสองข้างถนน

รูป 6.3 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนเทศบาล 1

4) ถนนเทศบาล 3 จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) บนทางเดินเท้า มีความกว้าง 1.50 เมตร เนื่องจากข้อจำกัดความกว้างของถนน ควรมีสิ่งปรับปรุงดังนี้ (รูป 6.4)

- ตีเส้นแบ่งจราจรใหม่เพื่อแยกระหว่างเส้นทางจักรยานและเส้นทางคนเดินเท้า
- ติดป้ายแสดงสัญลักษณ์ช่องทางจักรยานอย่างชัดเจน
- จัดทำทางลาด เพื่อเพิ่มความสะดวกในการขึ้น-ลงของจักรยานบริเวณทางเท้าและถนน

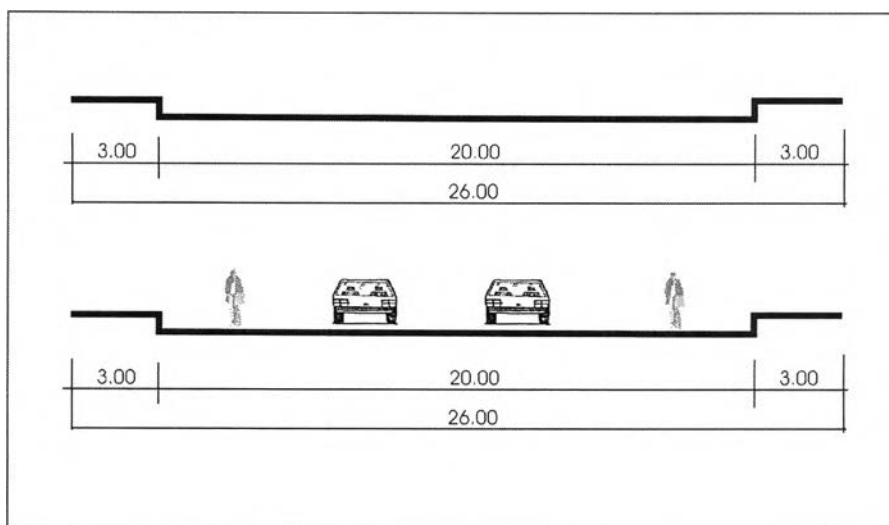

รูป 6.4 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเส้นทางจักรยานบนถนนเทศบาล 3

5.) ถนนผังเมือง 1 จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) จัดการเดินรถจักรยานทางเดียวสองข้างเส้นทาง โดยมีความกว้าง 1.50 เมตร และจัดช่องทางเดินรถทั่วไป 1 ช่องในแต่ละทาง กว้าง 3.00 เมตร สิ่งที่ต้องปรับปรุงมีดังนี้

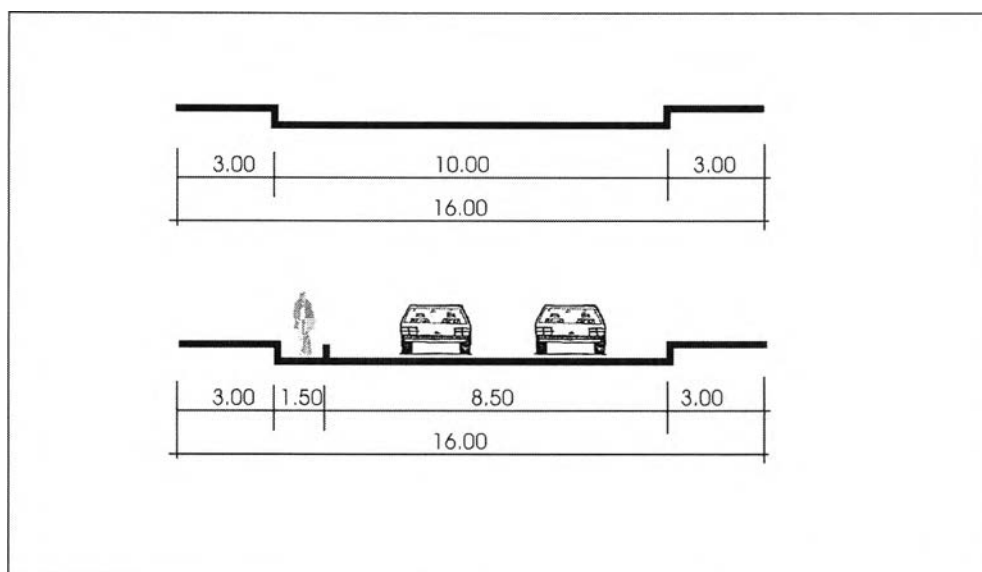
- ตีเส้นแบ่งช่องจราจรใหม่ รวมทั้งจัดเครื่องหมายหรือตีเส้นแบ่งบนถนนสำหรับช่องทางจักรยาน
- ออกกฎหมายห้ามรถชนิดอื่น ๆ เข้ามาใช้หรือจอดรถภายในเส้นทางจักรยาน

6) ถนนสุขยางค์ จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route) กวดขันเรื่องความเร็ว และการจอดรถให้เป็นระเบียบ ไม้อนุญาตให้มีการจอดรถซ้อนคัน ติดป้ายระวังจักรยาน (รูป 6.5)

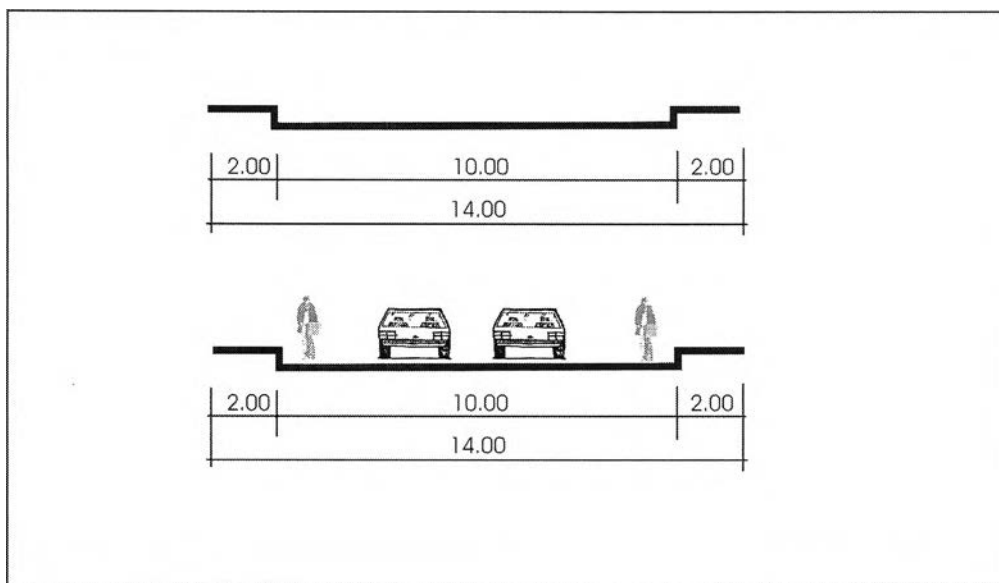
รูป 6.5 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนสุขยางค์

7) ถนนวงเวียน 3 จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route) จัดการเดินรถจักรยานทางเดียว เนื่องจากมีการจราจรแบบเดินรถทางเดียว (one-way) จัดให้ทางจักรยานกว้าง 1.50 เมตร สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ ตีเส้นแบ่งช่องสำหรับทางจักรยานใหม่ ติดป้ายระวังจักรยาน และห้ามจอดรถบริเวณข้างทาง (รูป 6.6)

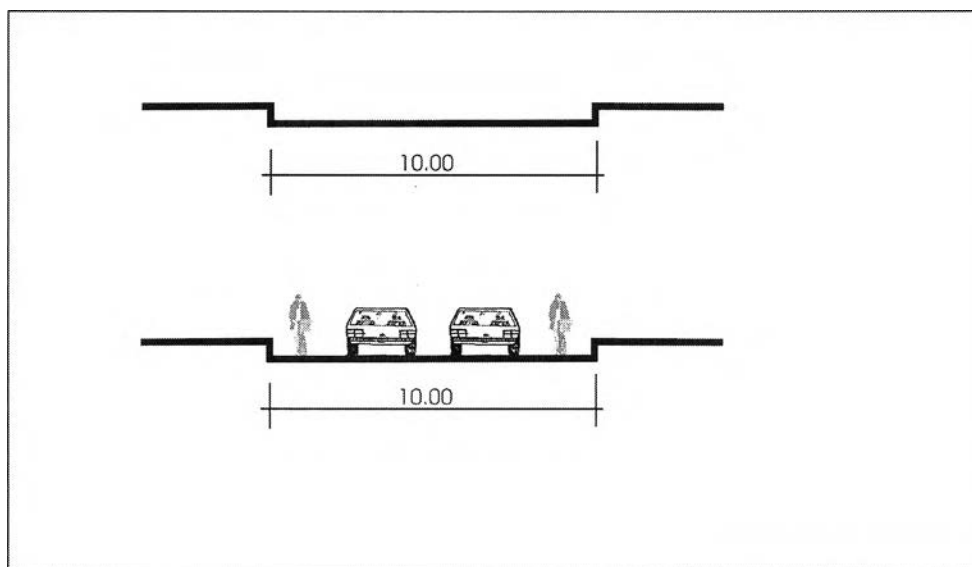
รูป 6.6 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนวงเวียน 3

8) ถนนเมืองใหม่ จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route) ให้กวดขันเรื่องความเร็ว และการจอดรถให้เป็นระเบียบ ไม่อนุญาตให้มีการจอดรถซ้อนคัน ติดป้ายระวังจักรยาน (รูป 6.7)

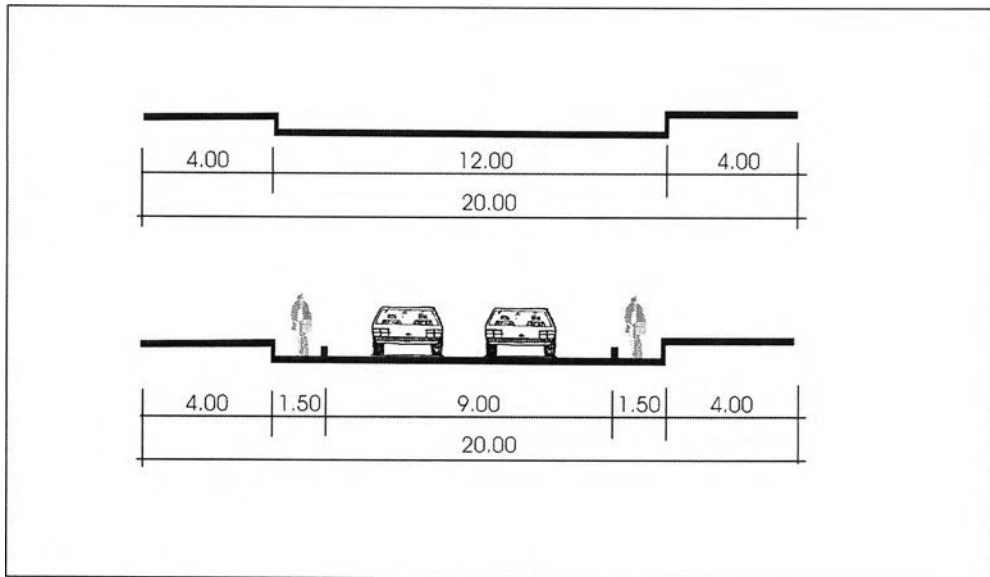
รูป 6.7 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนเมืองใหม่

9) ถนนภูมิอาชีพ จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route) ให้กวดขันเรื่องความเร็ว ติดป้ายระวังจักรยาน และไม่อนุญาตให้จอดรถโดยเด็ดขาด เนื่องจากถนนคับแคบ (รูป 6.8)

รูป 6.8 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนภูมิอาชีพ

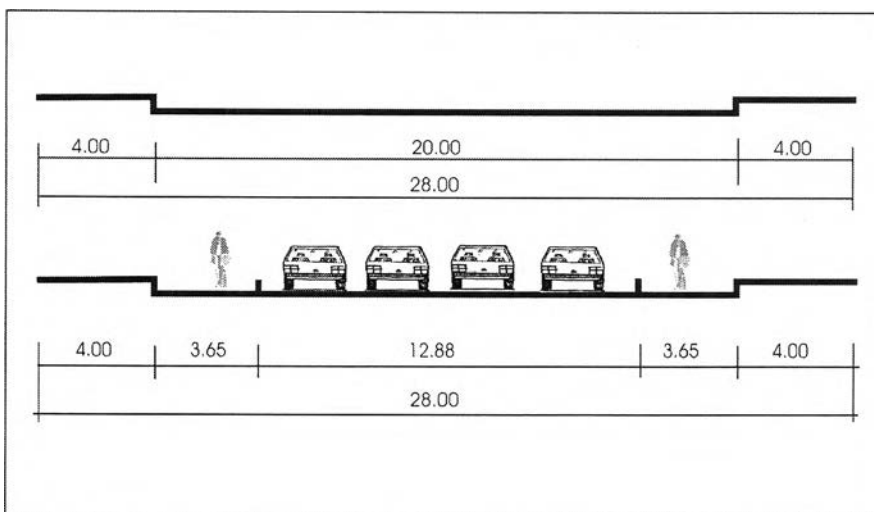
10) ถนนเลียบแม่น้ำ จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) จัดการเดินรถจักรยานทางเดียวสองข้างถนน โดยช่องทางมีความกว้าง 1.50 เมตร และจัดช่องทางเดินรถทั่วไป 1 ช่องในแต่ละทิศทาง กว้าง 3.00 เมตร สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ ไม่อนุญาตให้จอดรถข้างทางโดยเด็ดขาด ติดป้ายระวังจักรยาน และกวดขันเรื่องความเร็ว (รูป 6.9)

รูป 6.9 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนเลียบบนน้ำ

11) ถนนเฉลิมชัย จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) จัดการเดินรถจักรยานทางเดียวสองข้างถนน โดยช่องทางกว้าง 3.65 เมตร และจัดช่องทางเดินรถทั่วไป 2 ช่องทางในแต่ละทิศทาง แต่ละช่องกว้าง 3.00 เมตร สิ่งที่ต้องปรับปรุงมีดังนี้ (รูป 6.10)

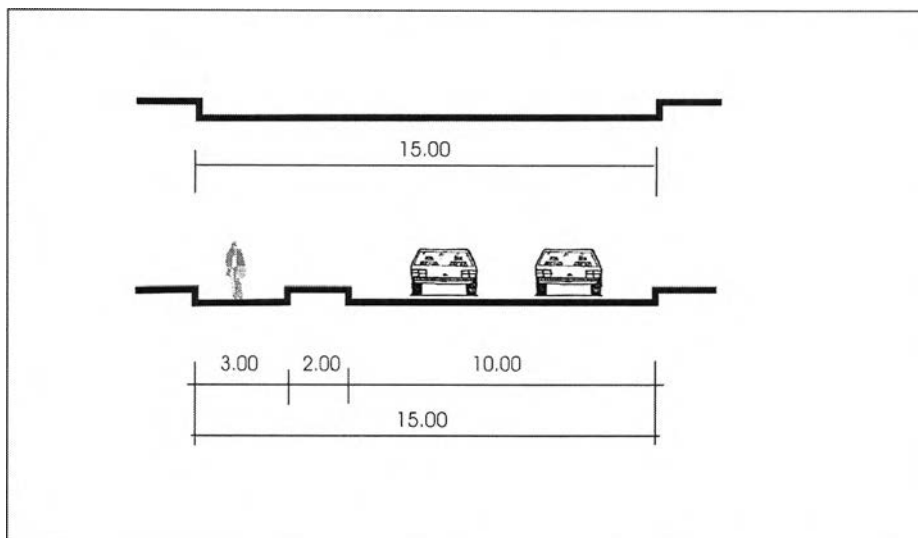
- ตีเส้นแบ่งช่องจราจรใหม่ รวมทั้งจัดเครื่องหมายหรือตีเส้นแบ่งบนถนนสำหรับช่องทางจักรยาน
- ออกกฎหมายห้ามรถชนิดอื่น ๆ เข้ามาใช้หรือจอดรถภายในเส้นทางจักรยาน
- ไม่อนุญาตให้จอดรถซ้อนคัน

รูป 6.10 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนเฉลิมชัย

12) ถนนรอบสวนขวัญเมือง จัดทำทางจักรยานเฉพาะ (bike path) ต่อเนื่องจากเส้นทางจักรยานเดิม จัดการเดินรถจักรยานทางเดียว 1 ช่องทาง โดยมีความกว้าง 1.50 – 3.00 เมตร สิ่งที

ควรปรับปรุง คือ ติดป้ายสัญลักษณ์ช่องทางจักรยาน และห้ามไม่ให้รถชนิดอื่น ๆ เข้ามาใช้และจอดรถภายในช่องทางจักรยาน (รูป 6.11)

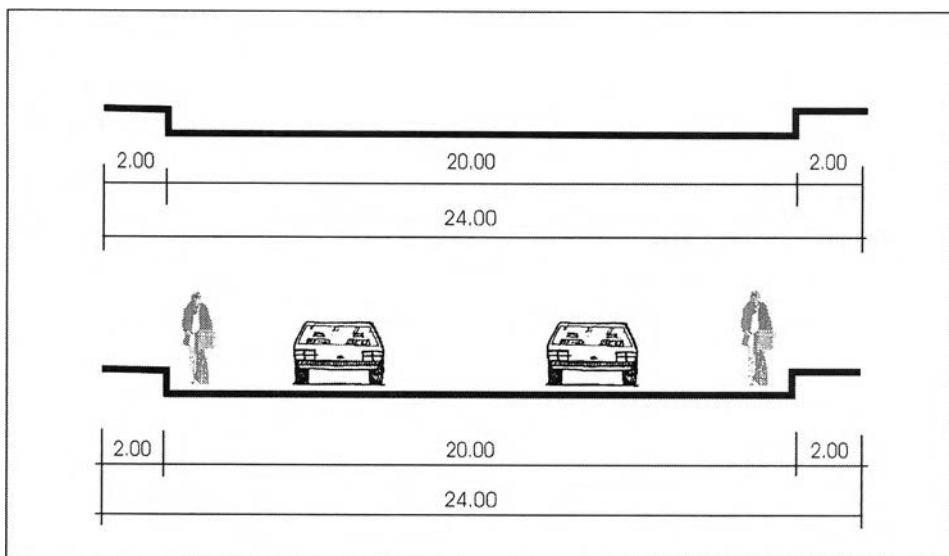

รูป 6.11 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนสวนขวัญเมือง

13) ถนนผังเมือง 4 จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route) สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ ติดป้ายระวังจักรยาน ไม่อนุญาตให้จอดรถซ้อนคัน และกวดขันเรื่องความเร็ว

14) ถนนสาย 15 จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route) ใช้พื้นที่ผิวจราจรร่วมกับยานพาหนะประเภทอื่น ๆ สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ การกวดขันเรื่องความเร็ว และการจอดรถให้เป็นระเบียบ ไม่อนุญาตให้จอดรถซ้อนคัน

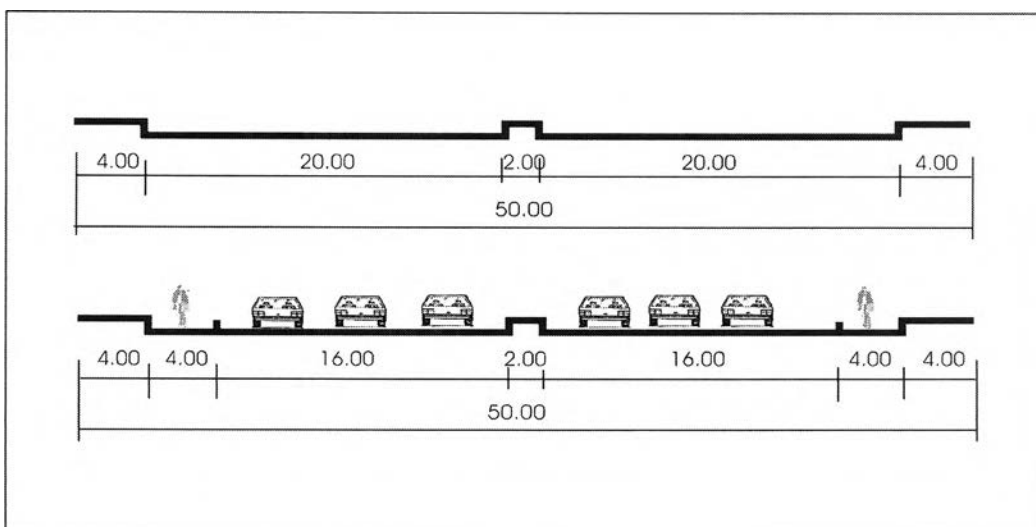
15) ถนนสิโรธร จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบไม่แบ่งเลน (bike route) ใช้พื้นที่ผิวจราจรร่วมกับยานพาหนะประเภทอื่น ๆ สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ การกวดขันเรื่องความเร็ว และการจอดรถให้เป็นระเบียบ ไม่อนุญาตให้จอดรถซ้อนคัน (รูป 6.12)

รูป 6.12 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนสี่โรต

16) ถนนเพชรเกษม จัดทำทางจักรยานร่วมกับทางถนนแบบแบ่งเลน (bike lane) จัดการเดินรถจักรยานทางเดียวสองข้างถนน โดยมีความกว้าง 1.50 เมตร และจัดช่องทางเดินรถทั่วไป 3 ช่องในแต่ละทิศทาง แต่ละช่องทางกว้าง 3.50 เมตร เกาะกลางถนนกว้าง 2.00 เมตร สิ่งที่ต้องปรับปรุงมีดังนี้ (รูป 6.13)

- ตีเส้นแบ่งช่องจราจรใหม่ รวมทั้งจัดเครื่องหมายหรือตีเส้นแบ่งบนถนนสำหรับช่องทางจักรยาน
- ติดป้ายระวางจักรยานบริเวณวงเวียนโรงพยาบาล
- ไม่อนุญาตให้จอดรถซ้อนคัน

รูป 6.13 ข้อเสนอการจัดการเดินรถและเสนอทางจักรยานบนถนนเพชรเกษม

นอกจากนี้บนทุกเส้นทางที่จัดทำเส้นทางจักรยานควรติดป้ายหรือเครื่องหมายแสดงเส้นทางเพื่อเป็นเครื่องหมายแก่ผู้ใช้และเตือนให้ยานพาหนะอื่น ๆ ระวังและตระหนักถึงการที่จักรยานมาใช้ผิวถนนร่วมด้วย อีกทั้งต้องดูแลผิวถนนให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ ดูแลเรื่องการรักษาหน้าอย่าให้มีน้ำขัง เพิ่มการติดตั้งไฟถนนและบริเวณทางแยกเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้จักรยานในยามค่ำคืน เพิ่มความระมัดระวังในการจัดจราจรบริเวณทางแยกต่าง ๆ เป็นพิเศษ เพราะเป็นจุดที่เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย และกวดขันระวังมิให้หาบเร่แผงลอยเข้ามาใช้ทางจักรยานรวมทั้งจอดรถให้เป็นระเบียบ

6.2.3 ที่จอดรถจักรยาน

จากการสำรวจที่จอดรถจักรยานพบว่า ในพื้นที่ที่มีที่จอดรถจักรยาน 2 แบบ คือ จอดบริเวณริมถนนและจอดในบริเวณที่จัดไว้ให้ แบบแรกใช้พื้นที่ร่วมกับที่จอดรถจักรยานยนต์ริมถนน ซึ่งมีการตีช่องเป็นที่จอดรถไว้แล้ว หรือในบางครั้งจอดในพื้นที่สำหรับรถยนต์ ซึ่งไม่มีราวสำหรับล็อกกับตัวรถหรือล้อ และไม่เสียค่าบริการ ผู้ใช้จะต้องเตรียมอุปกรณ์มาล็อกจักรยานของตัวเอง

ส่วนแบบที่สองจอดรถในบริเวณที่จัดไว้ให้ ส่วนใหญ่มีให้เห็นตามสถานศึกษาและสถานที่ราชการ ได้แก่ โรงจอดรถมีหลังคาคลุม และบริเวณพื้นที่ว่างไม่มีหลังคาคลุมหรือจัดให้จอดร่วมกับรถประเภทอื่น ๆ

การเสนอที่จอดรถจักรยานขึ้นอยู่กับข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ พื้นที่ และการใช้ประโยชน์ ที่จอดรถจักรยานที่ดีควรอยู่ใกล้กับปลายทางหรือจุดที่เป็นแหล่งกำเนิดการเดินทางมากที่สุด ปลอดภัยจากขโมย มีต้นทุนที่ผู้ใช้เห็นว่าเหมาะสม มีความสะดวกในการใช้ และในบางกรณีสามารถปกป้องจากสภาพลมฟ้าอากาศได้ โดยจัดประเภทให้เหมาะสมกับสถานที่และระยะเวลาที่จอดรถ (แผนที่ 6.4) ดังนี้

1) ตลาด เป็นสถานที่สาธารณะซึ่งมีผู้เข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ผู้ที่มาซื้อของหรือใช้บริการที่ตลาดมักใช้เวลาไม่นานนัก ดังนั้นที่จอดรถจักรยานที่เหมาะสมควรจัดเป็นราวแบบธรรมดา หรือแบบความปลอดภัยสูง สำหรับบริเวณตลาดสด จุดที่ตั้งที่เหมาะสม คือ บริเวณลานหน้าโรงหนังพาด้า โดยแบ่งส่วนกันระหว่างร้านค้าแผงลอยและบริเวณจอดรถจักรยาน อีกบริเวณหนึ่ง ได้แก่ ที่จอดร่วมกับยานพาหนะประเภทอื่น ๆ บนถนนกว้างเรียบบูรณะ ซึ่งตีช่องสำหรับจอดรถจักรยานยนต์และรถยนต์แล้ว สำหรับบริเวณตลาดเมืองใหม่ จุดที่ตั้งที่เหมาะสมสำหรับจอดรถจักรยาน ได้แก่ บริเวณถนนเมืองใหม่ 1 และถนนเปรมจิตร์ – สุรพันธ์

2) สวนสาธารณะ เป็นสถานที่ที่มีผู้เข้ามาใช้บริการจำนวนมาก ผู้ที่เข้ามาใช้ประกอบด้วยผู้ที่ขี่จักรยานเพื่อการออกกำลังกายและทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่จอดรถจักรยานในบริเวณนี้ควรเป็นราว

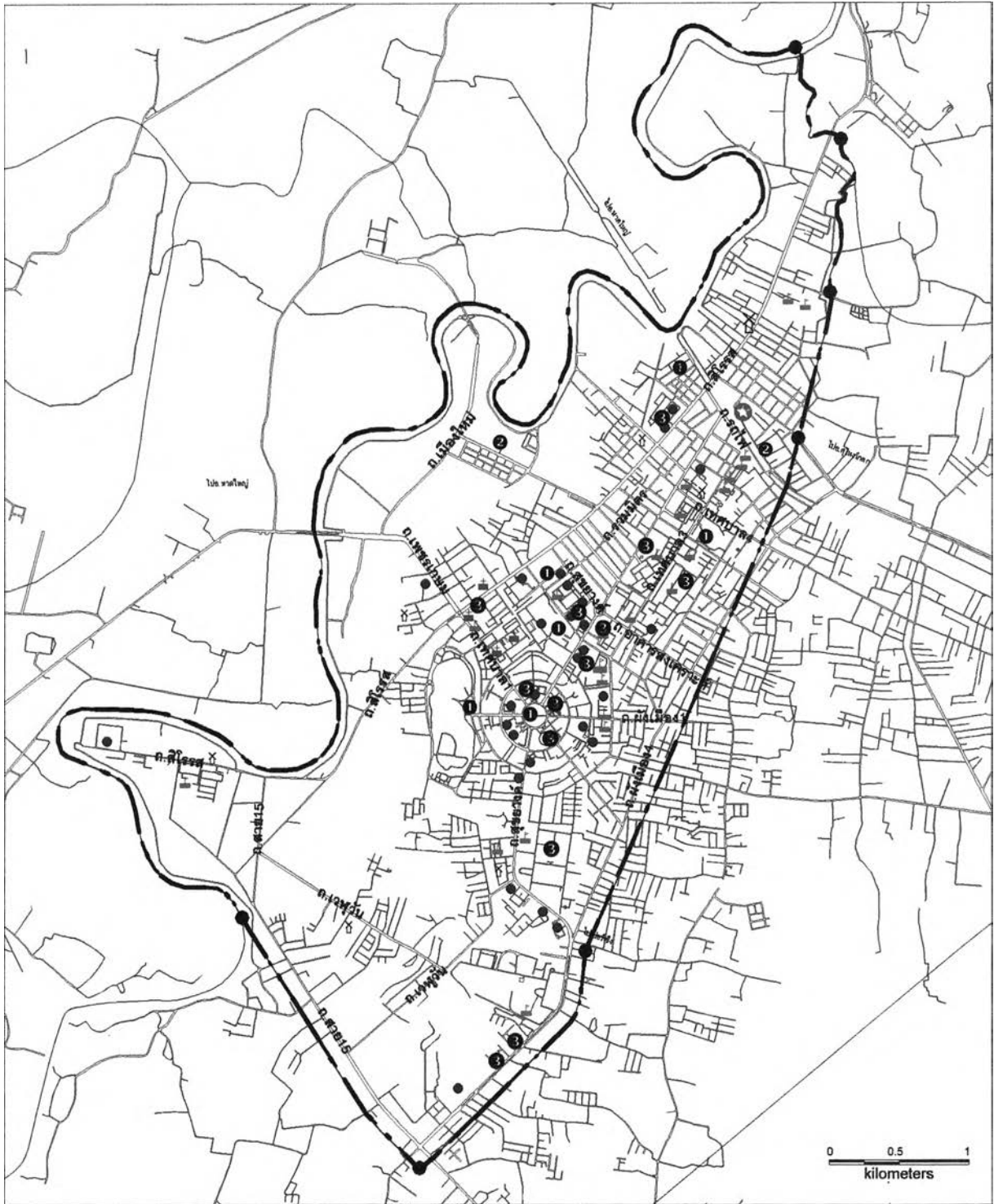
แบบธรรมดา หรือแบบความปลอดภัยสูง ตั้งอยู่ในบริเวณที่สังเกตเห็นได้ตลอดเวลา อีกทั้งต้อง กวขวางไม่ให้ยานพาหนะอื่น ๆ เข้ามาจอดกีดขวาง

3) สถานีขนส่งและสถานีรถไฟ ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มาใช้ประจำ และต้องจอดรถ ทิ้งไว้เป็นเวลานาน ดังนั้นประเภทของที่จอดรถจักรยานควรเป็นราวธรรมดา หรือแบบความ ปลอดภัยสูง มีหลังคาและอาจมีคนเฝ้าในบริเวณนั้น หากไม่มีคนเฝ้าก็ควรตั้งอยู่ในที่สังเกตเห็นได้ ตลอดเวลา อีกทั้งบริเวณสถานีรถไฟมีสถานที่สำหรับจอดอยู่แล้วซึ่งรถจักรยานสามารถเข้าไป จอดได้ ควรจัดราวจักรยานธรรมดาเพิ่ม

4) สถานศึกษา สำหรับในโรงเรียน แม้ว่าการจอดรถในโรงเรียนจะมีระยะเวลานาน แต่ เนื่องจากในบริเวณโรงเรียนเป็นสถานที่จำกัดการเข้าออก จึงมีความปลอดภัยสูง สามารถจัดทำ เป็นโรงจอดรถเพื่อป้องกันแดดและฝน หรือจัดราวจักรยานแบบธรรมดาให้แก่ักเรียน ส่วนใน บริเวณมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา วิทยาลัยเทคนิคยะลา มีการเข้าออกของบุคคลภายนอกกว่า ในโรงเรียน ที่จอดรถจักรยานที่เหมาะสมน่าจะจัดเป็นราวจักรยานได้ทั้งแบบความปลอดภัยสูงและ แบบธรรมดา และควรมีหลังคาคลุมเพื่อป้องกันแดดและฝน

5) สถานที่ราชการหรือที่ทำงาน สำหรับผู้ใช้จักรยานมาทำงาน ควรจัดราวจักรยานแบบ ธรรมดา มีหลังคาคลุม และอาจมีคนเฝ้า และจัดราวจักรยานธรรมดาเพิ่มสำหรับผู้มาติดต่อ

สำหรับการเตรียมจำนวนราวหรือพื้นที่สำหรับจอดรถจักรยานในเบื้องต้นอาจจะสังเกต จากจำนวนจักรยานที่เข้าใช้บริการในพื้นที่ในช่วงเวลาที่มีผู้มาใช้มากที่สุด และเผื่อไว้อีกประมาณ 10-20% และหากไม่เพียงพอจึงจัดเพิ่มในภายหลัง

การพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในเทศบาลนครยะลา		สัญลักษณ์	
แสดง : การนำเส้นทางที่จุดรถจักรยาน ในเขตเทศบาลนครยะลา	เขตเทศบาล ถนน แม่น้ำ, ลำคลอง หนอง, บึง	ศาลากลาง ที่ว่าการอำเภอ สถานที่ราชการ โรงเรียน ราวจักรยาน โรงพยาบาล ศาสนสถาน สถานีรถไฟ ราว+โรงจอดรถจักรยาน โรงจอดรถจักรยาน	แผนที่ 6.4
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย			

6.2.4 การรณรงค์และการประชาสัมพันธ์

การรณรงค์และการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญมากสำหรับการสนับสนุนให้เกิดการใช้จักรยานในการเดินทาง หากยังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมว่า สามารถใช้เป็นพาหนะในการเดินทางได้ ซึ่งบางครั้งถูกมองว่าเป็นแค่เครื่องมือในการออกกำลังกายหรือเหมาะสำหรับเด็กไว้ปั่นเล่นเท่านั้น องค์การที่ควรเข้ามามีบทบาทในด้านนี้เป็นอย่างมากคือ ชมรมจักรยานท้องถิ่น ซึ่งรับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์และรณรงค์การใช้จักรยานโดยเฉพาะกับผู้ใช้ยานยนต์ เพื่อส่งเสริมการใช้ถนนร่วมกันอย่างปลอดภัยระหว่างสองฝ่าย และสร้างค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้จักรยานเพื่อให้ประชาชนหันมาใช้จักรยานมากขึ้น โดยมีแนวทางดังนี้

- การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ เช่น ทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ใบปิดโฆษณา ซึ่งสามารถเข้าถึงคนจำนวนมากได้ อาจให้ผู้ทำงานด้านนี้ ผู้ที่มีชื่อเสียงหรือผู้ที่ได้รับการยอมรับในท้องถิ่นเป็นผู้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้ถนนร่วมกับผู้ใช้จักรยาน อย่างปลอดภัย รวมถึงมีการรณรงค์ให้เห็นข้อดีทางด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพในการใช้จักรยาน
- สร้างค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้จักรยาน โดยประชาสัมพันธ์และขอความร่วมมือไปถึงผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่หรือบุคคลสำคัญให้สนับสนุนและชมเชยผู้ใช้จักรยานเพื่อการเดินทาง เพื่อชี้ให้เห็นว่าจักรยานไม่ใช่แค่เครื่องมือในการออกกำลังกายหรือเหมาะสำหรับเด็ก และผู้ที่มีรายได้น้อยเท่านั้น
- ประสานงานร่วมกับสำนักงานขนส่ง เพื่อช่วยให้การรณรงค์เข้าถึงผู้ใช้ยานยนต์มากขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา อาจมีการแนบใบปลิวให้กับผู้ที่มาจดทะเบียนรถยนต์หรือทำใบขับขี่
- จัดงานเกี่ยวกับการใช้จักรยาน เช่น การจัดสัปดาห์ที่ใช้จักรยานอย่างปลอดภัย มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสาธิตการใช้จักรยานอย่างปลอดภัย การออกร้านจักรยาน ขายอุปกรณ์ลดราคา
- ประสานงานกับทางโรงเรียนเพื่อจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้จักรยานอย่างปลอดภัยและถูกวิธีให้นักเรียน โดยสอนเรื่องกฎจราจร การขี่จักรยานร่วมกับพาหนะอื่น ๆ บนถนน การดูแลรักษาจักรยาน และควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติภายในโรงเรียนด้วย

6.2.5 การประเมินผลทางจักรยาน

จัดให้มีการติดตามผลการใช้จักรยาน โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ใช้จักรยาน อุบัติเหตุทางจักรยาน ปัญหาอื่น ๆ ที่พบ เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการขี่จักรยานให้มีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยมากขึ้น รวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลการใช้ที่จอดรถจักรยานด้วย ทั้งในส่วนของที่ตั้ง จำนวน และรูปแบบที่จอดรถจักรยานที่ใช้

6.2.6 การวางแผนในระดับนโยบาย

ในด้านการคมนาคมขนส่ง ควรสร้างเส้นทางจักรยานเพิ่มเมื่อมีการปรับปรุงถนน จัดทำโครงการพัฒนาเมืองหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อม หรือแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยประสานการใช้จักรยานเข้ากับระบบขนส่งสาธารณะในการเดินทางระยะไกล (bike and ride)

ส่วนในการวางผังเมือง ควรส่งเสริมการใช้ที่ดินแบบผสมเพื่อการเดินทางระยะสั้นในพื้นที่ ซึ่งจะสนับสนุนการเดินทางด้วยจักรยาน ส่วนในด้านการท่องเที่ยว ควรพัฒนาโอกาสการใช้จักรยานเพื่อการท่องเที่ยวในเมือง

จากข้อเสนอแนะและมาตรการในการสนับสนุนการเดินทางด้วยจักรยานทั้งหมดนั้น สามารถนำมาสรุปเป็นแผนการดำเนินงานได้ 3 ระยะ คือ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ซึ่งได้แสดงไว้ในตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 แผนการดำเนินงานการวางแผนการเดินทางด้วยจักรยาน

ระยะเวลา	การดำเนินงาน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ระยะสั้น	1. รณรงค์และประชาสัมพันธ์การใช้จักรยานในเมือง ให้การศึกษาและอบรมการใช้จักรยานอย่างปลอดภัยและถูกวิธี แก่นักเรียนนักศึกษา และประชาชนทั่วไป	ชมรมจักรยาน สถานศึกษา
	2. จัดทำโครงการนำร่อง โดยทดลองจัดเส้นทางจักรยาน ได้แก่ ถนนพิพิธภักดี ถนนเทศบาล 1 และถนนรวมมิตร พร้อมทั้งจัดทำที่จอดรถจักรยานบริเวณตลาดและสวนสาธารณะ รวมถึงเปิดรับฟังผลกระทบหรือข้อควรปรับปรุง จากประชาชนและนำไปพิจารณาแก้ไข	เทศบาลนครยะลา ชมรมจักรยาน
ระยะกลาง	1. ขยายเส้นทางจักรยานไปยังเส้นทางภายในโครงข่ายที่เหลือ พร้อมทั้งจัดทำที่จอดรถจักรยานในสถานศึกษาและสถานที่ราชการ	เทศบาลนครยะลา สถานศึกษา หน่วยงานราชการ
	2. ศึกษาและพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานครอบคลุมพื้นที่อื่น ๆ ของเมือง	เทศบาลนครยะลา
ระยะยาว	1. บรรลุแผนทางจักรยานรวมไว้ในนโยบายทางด้านคมนาคม สร้างเส้นทางจักรยานเพิ่มเมื่อมีการปรับปรุงถนน โครงการพัฒนาเมืองหรือปรับปรุงสภาพแวดล้อม หรือแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยประสานเข้ากับระบบทางจักรยานที่มีอยู่	เทศบาลนครยะลา กรมทางหลวง
	2. ประสานการใช้จักรยานเข้ากับระบบขนส่งสาธารณะในการเดินทางระยะไกล (Bike and Ride)	สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ และหน่วยงาน ที่รับผิดชอบการขนส่งสาธารณะ
	3. ส่งเสริมการใช้ที่ดินแบบผสม เพื่อการเดินทางระยะสั้นในพื้นที่ ซึ่งจะสนับสนุนการเดินทางด้วยจักรยาน	สำนักงานและโยธาธิการจังหวัดยะลา
	4. พัฒนาโอกาสในการใช้จักรยานเพื่อการท่องเที่ยวในเมือง	เทศบาลนครยะลา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

การพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในเขตเทศบาลนครยะลา โดยใช้รูปแบบการพัฒนาที่เน้นพัฒนาเส้นทางสายรองและสายย่อย ไม่เพียงแต่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในการเดินทางในปัจจุบัน แต่ยังสามารถรองรับการเดินทางในอนาคตด้วย เนื่องจากวัตถุประสงค์การเดินทางส่วนใหญ่ยังกระจายอยู่ในบริเวณเดิม ส่งผลให้การเดินทางยังคงเป็นทิศทางเดียวกัน โครงข่ายทางจักรยานที่เสนอนี้เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้การเดินทางด้วยจักรยานมีความเป็นระเบียบและปลอดภัยมากขึ้น ช่วยลดความขัดแย้งในการใช้ผิวถนนร่วมกันระหว่างรถยนต์ รถจักรยานยนต์และรถจักรยาน เนื่องจากมีการแบ่งแยกเส้นทางการใช้จักรยานอย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุจากความขัดแย้งของยานพาหนะลดลง

6.3 สรุปผลการศึกษา

การวางแผนการพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในเขตเทศบาลยะลา มีวัตถุประสงค์ในการช่วยส่งเสริมโครงข่ายการคมนาคมขนส่งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเป็นทางเลือกหนึ่งของการแก้ไขปัญหาจราจรในปัจจุบัน โดยนำเสนอโครงข่ายทางจักรยานที่สอดคล้องกับโครงข่ายทางคมนาคมอื่น ๆ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการเดินทางและมาตรการที่สนับสนุนให้เกิดการเดินทางด้วยจักรยานในพื้นที่เทศบาลนครยะลา

จากการศึกษาในบทที่ผ่านมาทำให้ทราบว่าปัจจัยต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อโอกาสและศักยภาพในการพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในเทศบาลนครยะลา ได้แก่ การใช้ที่ดินแบบผสมของเมือง ก่อให้เกิดการเดินทางระยะสั้นภายในพื้นที่ ซึ่ง Midgley (1994) ได้กล่าวว่า เมืองที่มีขนาดเล็กและมีความสัมพันธ์ของการเดินทางในระยะทางที่สั้น จะมีการใช้รูปแบบการเดินทางแบบไม่ใช้เครื่องยนต์อย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางไปทำงาน ชื้อของไปโรงเรียน สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้โครงข่ายแบบตารางหมากรุกผสมรัศมีของเมืองเปิดโอกาสให้ผู้ใช้จักรยานมีโอกาสเลือกเส้นทางการเดินทาง และเมื่อพิจารณาจากผังเมืองรวม ซึ่งกำหนดให้บริเวณศูนย์กลางเมืองยะลาเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมที่มีความหนาแน่นสูง และมีจุดบริการทางสังคมกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งเอื้อให้เกิดการเดินทางระยะสั้นในทิศทางเดียวกัน จากการศึกษาลักษณะการเดินทางด้วยจักรยานของประชาชน พบว่า ประมาณ 45% ใช้จักรยานอย่างสม่ำเสมอ โดยวัตถุประสงค์การเดินทางเพื่อการออกกำลังกายและจับจ่ายซื้อของ สำหรับการวิเคราะห์จุดเริ่มต้นและจุดปลายทางในการเดินทางของผู้ใช้จักรยาน พบว่า มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเดินทาง ซึ่งสถานที่ส่วนใหญ่ที่ประชาชนนิยมเดินทางไปถึง ได้แก่ สถานที่พักผ่อนและสถานที่จับจ่ายซื้อของ สำหรับปัญหาที่พบในการใช้จักรยานมาจากปัญหาแดดและฝน การเกิดอุบัติเหตุและขาดแสงไฟในยามค่ำคืน นอกจากนี้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ในการวางแผน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารในระดับจังหวัด ผู้บริหารในระดับท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนจากชมรมจักรยาน มีความเห็นชอบที่จะทำทางจักรยานและพร้อมให้ความร่วมมือในการพัฒนาโครงข่ายทางจักรยาน

ในการวิเคราะห์เชิงพื้นที่เพื่อศึกษาศักยภาพของโครงข่ายทางคมนาคมขนส่งในการพัฒนาเป็นโครงข่ายทางจักรยานนั้น ได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง (บทที่ 2) เกณฑ์มาตรฐานในการออกแบบเส้นทางจักรยาน ซึ่งเป็นการศึกษาของ Mike Hudson (1984) การศึกษาลักษณะการเดินทางของประชาชน และทัศนคติของผู้บริหาร เพื่อให้ได้เส้นทางที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาเป็นเส้นทางจักรยาน

โดยทั่วไปโครงข่ายพื้นฐานของการเดินทางด้วยจักรยานควรประกอบด้วยเส้นทางทุกเส้นทางที่นักขี่จักรยานเข้ามาใช้จริง แต่ในทางปฏิบัติแล้ว นักวางแผนไม่สามารถเสนอทุกเส้นทางเพื่อทำทางจักรยานได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านกายภาพหรือทางงบประมาณ

ผลการวิเคราะห์จากเกณฑ์มาตรฐานการออกแบบเส้นทางจักรยานร่วมกับลักษณะการเดินทางของประชาชน และทัศนคติของผู้บริหาร พบว่า เส้นทางที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเส้นทางจักรยานควรประกอบด้วยเส้นทางสายหลักและเส้นทางสายรอง ซึ่งมีศักยภาพและข้อจำกัดต่างกัน คือ เส้นทางหลักมีความสามารถในการใช้งานได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ผ่านย่านการใช้ที่ดินหลากหลาย แต่เข้าถึงย่านพักอาศัยได้น้อย ในขณะที่เส้นทางสายรองมีความปลอดภัยในการเดินทาง สามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินหลากหลายและครอบคลุมถึงย่านพักอาศัยทั่วเขตเทศบาล แต่มีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลาในการเดินทางที่นานกว่า

ดังนั้น จึงมีแนวคิดในการวางโครงข่ายทางจักรยานโดยแบ่งแนวคิดออกเป็น 2 ทางเลือก คือ ทางเลือกที่ 1 มีแนวความคิดที่ว่า โครงข่ายทางจักรยานจะต้องผ่านเส้นทางหลัก เป็นเส้นทางตัดตรง หรือเป็นเส้นทางที่ประชาชนนิยมใช้ในการเดินทางมาก โดยที่สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องผ่านการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความหลากหลาย และมีความกว้างของเส้นทาง ความหนาแน่นของอาคาร จุดหมายตา รวมทั้งแนวกำแพงที่เพียงพอตลอดเส้นทาง สามารถรองรับลักษณะการเดินทางของประชาชนภายในอนาคต และทางเลือกที่ 2 มีแนวความคิดว่า โครงข่ายทางจักรยานจะต้องผ่านเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างเส้นทางหลักและย่านพักอาศัย หรือเป็นเส้นทางสายรอง ลักษณะเส้นทางมีความปลอดภัยสูง สามารถเข้าถึงย่านการใช้กิจกรรมที่ดินที่มีความสำคัญได้โดยง่าย นอกจากนี้มีความกว้างของเส้นทาง มีความหนาแน่นของอาคาร จุดหมายตา รวมทั้งแนวกำแพงที่เพียงพอตลอดเส้นทาง รวมถึงสามารถรองรับลักษณะการเดินทางด้วยจักรยานของประชาชนได้ในอนาคต

โครงข่ายทางจักรยานทั้ง 2 ทางเลือก ต่างมีศักยภาพและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน การเลือกเส้นทางที่มีความเหมาะสมมากที่สุด จำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการทดสอบ โดยทดสอบหาค่าการ

ฝั่งตัวของเส้นทางเพื่อแสดงให้เห็นว่าโครงข่ายทางจักรยานทางเลือกใดมีศักยภาพในการใช้งาน เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบดังกล่าว คือ เทคนิคโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Space Syntax จากการวิเคราะห์ พบว่า ค่าการฝั่งตัวของโครงข่ายทางสัญจร ทั้ง 2 ทางเลือก มีความแตกต่างกันน้อยมาก โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความผาน (synergy) และค่าสัมประสิทธิ์ความสามารถในการทำ ความเข้าใจเมือง (intelligibility) โครงข่ายทางเลือกที่ 2 มีค่าอยู่ในระดับดีกว่าโครงข่ายทางเลือกที่ 1 ทั้งในระดับพื้นที่เมืองและระดับพื้นที่เฉพาะ เพราะฉะนั้น จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนา ในการวางแผนการเดินทางด้วยจักรยานในเขตเทศบาลนครยะลามากที่สุด จากผลการวิเคราะห์ ชี้ให้เห็นว่า โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Space Syntax สามารถยืนยันถึงศักยภาพของโครงข่าย เส้นทางทั้งสองทางเลือก ในแง่ของศักยภาพการฝั่งตัว การเข้าถึง และการทำความเข้าใจของ เส้นทางได้ด้วยระบบสถิติ ในกรณีที่โครงข่ายทั้งสองทางเลือกมีข้อดีและข้อจำกัดใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดความมั่นใจในการเลือกวางแผนมากขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะและมาตรการในการสนับสนุนการใช้เส้นทางจักรยาน ได้แบ่งระยะ การดำเนินงานออกเป็น 4 ระยะ ซึ่งควรมีการทำเส้นทางทดลองขึ้นใช้ก่อนที่จะขยายไปยังบริเวณ อื่น ๆ นอกจากนี้ยังเสนอการจัดการเดินรถบนถนนที่เสนอทางจักรยาน โดยประกอบด้วยการ จัดแบ่งเส้นทางสำหรับรถจักรยานและยานพาหนะรูปแบบอื่น ๆ รวมถึงข้อเสนอแนะสำหรับอำนวยความสะดวกในการใช้รถจักรยาน ส่วนในเรื่องของที่จอดรถจักรยานมีการเสนอให้จัดทำในรูปแบบ ต่าง ๆ ในสถานที่เป็นที่นิยมในการเดินทาง ได้แก่ ตลาด สวนสาธารณะ สถานีขนส่งและสถานี รถไฟ สถานศึกษา สถานที่ราชการหรือที่ทำงาน นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนหันมาใช้จักรยาน และสามารถใช้จักรยานได้อย่างปลอดภัย ทั้งนี้ควรมีการ ประเมินผลการใช้จักรยานเพื่อวิเคราะห์หาความต้องการในการนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ มากที่สุด

การศึกษาเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในเขตเทศบาลนครยะลา มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ ศึกษาลักษณะทางกายภาพของเมืองที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการ เดินทางของประชาชน ลักษณะและรูปแบบการเดินทางของประชาชน ศักยภาพของโครงข่าย คมนาคมขนส่งต่าง ๆ เพื่อนำเสนอโครงข่ายทางจักรยานที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ โครงข่ายทางคมนาคมและปัจจัยอื่น ๆ ในพื้นที่ศึกษา ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อ เทศบาลนครยะลาในการนำไปพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานเพื่อลดปัญหาด้านการขนส่ง อีกทั้ง เป็นทางเลือกในการเดินทางที่มีประสิทธิภาพสำหรับการเดินทางระยะสั้น

นอกจากนี้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษาการ พัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในพื้นที่อื่น ๆ ได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในส่วนของกาหนด

วัตถุประสงค์การศึกษา หรือกรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งจากการศึกษาแนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงการศึกษากกรณีตัวอย่างในพื้นที่ต่าง ๆ (บทที่ 2) พบว่า มีการกำหนดวัตถุประสงค์และกรอบการวิจัยที่คล้ายคลึงกัน เช่น เรื่องการศึกษาลักษณะการเดินทางของประชาชน ศึกษาลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ ศึกษาศักยภาพของโครงข่ายเส้นทางในปัจจุบัน รวมถึงโครงการในอนาคตที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเส้นทางจักรยาน เป็นต้น การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อนำเสนอโครงข่ายทางจักรยานนั้น ต้องมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการออกแบบทางจักรยานที่ดี (Hudson, 1984) ทั้งนี้ การศึกษาในแต่ละพื้นที่อาจมีความแตกต่างกันในขั้นตอนการศึกษา หรือการเลือกใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งขึ้นอยู่กับการพิจารณาจากผู้ทำการวิจัย รวมถึงข้อจำกัดหรือข้อได้เปรียบที่มีความหลากหลายในแต่ละพื้นที่ ทำให้ขั้นตอนการดำเนินงานมีความแตกต่างกัน

สำหรับข้อจำกัดในการศึกษาการพัฒนาโครงข่ายทางจักรยานในเขตเทศบาลนครยะลา นั้น คือ การทำการสำรวจพื้นที่ในภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งตรงกับช่วงเวลาการเกิดเหตุการณ์ก่อความไม่สงบภายในเมือง ทำให้ต้องลดจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ รวมถึงความหลากหลายด้านสถานภาพทางสังคมมีน้อยลง ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้รับอาจไม่สอดคล้องกับประชาชนหมูกมาก แต่อย่างไรก็ตาม การสำรวจข้อมูลได้พยายามสำรวจให้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด ซึ่งผลการสำรวจก็สามารถนำไปใช้วิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพและความต้องการได้ในระดับหนึ่ง

ในฐานะนักวางแผนเอง ไม่ได้คาดหวังว่าการใช้จักรยานจะเข้ามาทดแทนรูปแบบการขนส่งที่เป็นที่นิยมอื่น ๆ แต่จะสามารถเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้โครงข่ายการคมนาคมมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาจราจร ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขด้วยวิธีใดก็ตามล้วนแต่มุ่งหวังให้เมืองมีความน่าอยู่สำหรับทุกคนที่อาศัยอยู่ในเมือง และเพิ่มความสะดวกสบายในเข้ามาใช้บริการในเมืองให้มีมากขึ้น